

Vlaams
Parlement

vergadering **C151**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 3 maart 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het middagtoezicht in het kader van het antipestbeleid op scholen – 1193 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Verstreken aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Prins van Luikschool in Kinshasa – 1116 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de gevolgen van het recente arrest van de Raad van State betreffende het hoofddoekenverbod in een school van het Gemeenschapsonderwijs – 1135 (2015-2016)	12
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over Bednet – 1051 (2015-2016)	16
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebrek aan sportaccommodatie en (vak)leerkrachten lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs – 1231 (2015-2016)	21
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opwaardering van stages voor studenten uit de lerarenopleiding – 1240 (2015-2016)	25
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opleiding en expertise van leerkrachten in het buitengewoon onderwijs – 1243 (2015-2016)	28

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het middagtoezicht in het kader van het antipestbeleid op scholen – 1193 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Het organiseren van voorschoolse opvang, middagtoezicht of naschoolse opvang behoort niet tot de decretale opdrachten van scholen. Scholen ontvangen er in elk geval geen middelen voor. Daartegenover staat evenwel dat de maatschappij verwacht dat scholen dat effectief organiseren. Zeker in de perceptie van ouders behoort bij de organisatie van onderwijs onlosmakelijk ook het organiseren van opvang, in mindere mate de buitenschoolse opvang, maar in elk geval wel het middagtoezicht. Ook in de nieuwe conceptnota over de krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen van de Vlaamse Regering – ik verwijs daarvoor naar stuk 604.1 – wordt hier niet in voorzien. Op veel plaatsen nemen PWA'ers (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) de opvangtaak op zich of engageren leerkrachten zich in een extra dienstverband.

Voor de pestproblematiek is dat een belangrijk gegeven. We weten ondertussen allemaal dat jaarlijks meer dan 30.000 jongeren op een of andere wijze het slachtoffer zijn van pesten. De speelplaats is dikwijls de plek bij uitstek waar pesters toeslaan. Het is dan ook van groot belang dat de toezichthouders op de speelplaats, tijdens en tussen de schooluren, dus ook tijdens voor- en naschoolse opvang en tijdens de middagpauze, weten waarop ze moeten letten en hoe ze met pesterijen moeten omgaan.

Ik heb dan ook volgende vragen, minister.

Bestaat er onderzoek naar het verband tussen de begeleiderscapaciteiten van toezichthouders en pesten? Zo ja, wat zijn de belangrijkste conclusies? Zo neen, zijn er plannen om dat verder te onderzoeken?

Worden PWA'ers die middagtoezicht houden of toezicht op de speelplaats in het algemeen vandaag opgeleid om correct met pesten op de speelplaats om te gaan? Concreet heb ik het hier over begeleiding en coaching, zodat het belang van hun aanwezigheid op school in het teken van pesten wordt verduidelijkt en van daaruit hun pedagogische vaardigheden kunnen worden versterkt. Zo ja, hoe gebeurt dat? Zo neen, waarom gebeurt het niet?

Er is op dit moment geen sluitend decretaal systeem voor het organiseren van middagtoezicht op school, noch qua budget, noch qua omkadering. Wordt daar in het kader van de conceptnota opvang en vrije tijd van kinderen nog in voorzien? Ik verwijs hierbij ook naar het Vlor-advies RBO-RBO-ADV-1516-002.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb geen weet van onderzoek naar het verband tussen begeleiderscapaciteiten van toezichthouders en pesten en ook niet van eventuele plannen om dat te onderzoeken. Maar uiteraard moeten scholen een goed schoolbeleid voeren dat bij voorkeur ook zeer doeltreffend is tegen pesten. Ik heb in deze commissie al heel vaak gewezen op het belang van een brede schoolaanpak en een aanpak die in een aantal opzichten ook buiten de schoolmuren reikt.

Wanneer een school met toezichthouders werkt, is het noodzakelijk dat ook zij de visie van de school kennen en op de hoogte zijn van de maatregelen die de school

neemt. Daarin is uiteraard de aanpak van pesten inbegrepen. Dat vraagt natuurlijk een goede communicatie vanuit de school. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat toezichthouders weten bij wie ze terecht kunnen wanneer ze problemen ervaren met leerlingen of met situaties tussen leerlingen onderling en dat ze op hun beurt geïnformeerd kunnen worden over gebeurtenissen die mogelijk een weerslag hebben tijdens hun toezicht, zodat ze de situatie beter kunnen inschatten.

De opleiding van de PWA-werknemers wordt lokaal geregeld. Elke PWA-vzw heeft een beperkt budget om de betrokken PWA-werknemers op te leiden. Mijn administratie beschikt over een onderzoek van IDEA Consult, waaruit blijkt dat 27 procent van de opleidingen die worden aangeboden, betrekking heeft op kinderbewaking en -begeleiding. Volgens mij correspondeert dat cijfer vrij goed met het aandeel van PWA'ers in het geheel van de scholen. Het lijkt me wel aangewezen dat ook hierover lokaal overleg is tussen de PWA-beambte en het betrokken schoolbestuur en dat de school met alle betrokkenen goede afspraken maakt. Er zijn mij in dat verband geen grote problemen bekend, maar hebt u daar wel informatie over, mevrouw Brusseel, dan mag u me die altijd doorgeven. Vlaanderen moet geen grootschalige opleiding organiseren, dat moet lokaal gebeuren. Er moeten goede afspraken worden gemaakt, maar we moeten ook de autonomie van de school respecteren in de manier waarop ze haar beleid, ook dat tegen pesten, vormgeeft.

Het toezicht tijdens de middagpauze valt deels buiten de onderwijstijd en is als dusdanig een service naar de ouders en geen onderwijskerntaak. Collega Vandeurzen werkt momenteel aan een nieuw kader, ook voor buitenschoolse kinderopvang, dat tot een nieuw decreet moet leiden. In de conceptnota die hij hierover vorige week in de commissie Welzijn heeft toegelicht – ook de leden van de commissie Onderwijs waren daarop uitgenodigd – geeft hij twee duidelijke richtingen aan. Een eerste is de samenwerking tussen de verschillende partners die op het terrein betrokken zijn bij de opvang en vrije tijd van kinderen, en de regie vanuit het lokaal bestuur. Daarnaast wordt een referentiekader meegegeven waarmee de lokale partners vorm kunnen geven aan een kwaliteitsvol aanbod. Er beweegt dus wel een en ander op het terrein.

De conceptnota spreekt zich niet uit over de opvangmomenten waarop er een aanbod moet zijn. De invulling die men daaraan geeft, hangt immers af van de lokale noden. Middagtoezicht zou hierin aldus een plaats kunnen krijgen.

Het maatschappelijk debat over de invulling van het concept en het decretaal kader dat daaruit zal groeien, start met hoorzittingen vanaf 16 maart. Het zou goed zijn te proberen met de commissie Onderwijs daarop in te pikken, omdat dat van belang kan zijn voor bepaalde flankerende taken die niet echt toch de onderwijskerntaken behoren.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Dank voor uw antwoord, minister. De kernvraag is of alle instanties die zich bezighouden met PWA'ers en vrijwilligers die toezicht houden voor en na school en tijdens de middagpauze, voldoende middelen, knowhow en decretale mogelijkheden krijgen om mensen op te leiden. Dat is volgens mij belangrijker dan eventueel onderzoek. Wie pedagogische kwalificaties heeft, is opgeleid om met pesten en andere problemen om te gaan.

Ik ben enkele dagen geleden gecontacteerd door mensen uit Brussel die in een vzw-structuur werken met mensen die op school toezicht houden. Ze hebben me toch een aantal problemen gesignaleerd. Omdat ze niet vallen onder de individuele beroepsopleiding (IBO), hebben ze minder middelen. Wie in een IBO-structuur zit, heeft wel genoeg middelen om bepaalde zaken goed aan te pakken. Een ander probleem is het personeel zelf. Het is moeilijk om mensen te vinden die minimum 13 uur willen werken op dergelijke uiteenlopende momenten van de dag. Op dat

punt is dus meer flexibiliteit nodig, maar tegelijk ook meer kwaliteits-vereisten voor de begeleiders en ik zeg dat met het grootste respect voor de vrijwilligers en de PWA'ers die er staan. Als we de kinderen kwaliteitsvol toezicht willen garanderen, dan moet dat worden uitgevoerd door mensen die weten hoe ze dat moeten doen. Hier en daar zitten er toch wel problemen en de vraag vanuit het veld is dan ook om in het decreet dat in de maak is, wat meer aandacht te besteden aan de buitenschoolse opvang en het middagtoezicht.

Tot slot wil ik nog het volgende meegeven. Ik vind het opmerkelijk dat het middagtoezicht in de ene school geen probleem vormt en in de andere school wel. Scholen die een tekort aan begeleiders hebben – bijvoorbeeld gemeentescholen in Brussel – zitten met een probleem. De leerkrachten vergaderen tijdens de middagpauze, zo zegt men mij, om hun werkdag te kunnen afronden korte tijd nadat de laatste bel is gegaan. Ik heb het daar een beetje moeilijk mee, want ik vind dat we in alle scholen, in alle netten moeten uitgaan van het belang van het kind. Uit getuigenissen vanop het terrein verneem ik dat men er gewoon voor zorgt dat er op de speelplaats geen ongelukken gebeuren en meer niet, terwijl er op die speelplaats dingen gebeuren die niet kunnen. Er is te weinig ruimte voor alle kinderen om buiten te spelen, er is niet eens voldoende toezicht en dan gebeurt dat vechten en pesten. De mensen uit bepaalde wijken trekken aan de alarmbel, omdat ze te maken hebben met overvolle scholen, overvolle speelplaatsen, te weinig geschoold personeel tijdens de middagpauze en een kansarm publiek dat een kind uit angst voor nog eens een vechtpartij op de speelplaats, eerder thuis zal houden. Op die problematiek is onze fractie al verscheidene keren ingegaan. Idealiter moeten kinderen vanaf de kleuterklas elke dag naar school gaan, maar dat moet op een goede manier kunnen gebeuren. De kinderen moeten zich veilig voelen en de middagpauzes blijken hier en daar wel een probleem te vormen. Daarom zal onze fractie daar de komende maanden aandacht voor blijven vragen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Ik vind het belangrijk even aan te sluiten bij de vraag van collega Brusseele. Pestgedrag tijdens middagpauzes, op momenten dat andere mensen bij de kinderen zijn dan de leerkrachten of het zorgpersoneel, is een specifieke insteek. Maar wat er in de school ook gebeurt, de eindverantwoordelijkheid ligt wel bij de school. Ik heb intussen enkele pestactieplannen nagekeken en daarin stel ik toch een lacune vast in verband met het toezicht door externen.

Of het nu een PWA'er is of externen die op vrijwillige basis toezicht houden, ik mis in de pestactieplannen toch een verwijzing naar die mensen. Daarom vind ik het belangrijk dat we dat in de toekomst meenemen. Het voorkomen van agressie en intimidatie en zorgen dat de veiligheid van de kinderen gegarandeerd wordt, is een opdracht voor elke school. Dus zeker in het kader daarvan vind ik het een terechte opmerking om daarvoor aandacht te hebben bij de opmaak van toekomstige pestactieplannen, en de scholen daarvan ook in kennis te stellen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): De minister zei dat het toezicht buiten het onderwijspakket staat, buiten de onderwijstijd. Collega Brusseele merkte op dat daar in de ene school problemen rond bestaan, maar in de andere school niet. Dat heeft ook te maken met organisatie, want veel scholen vragen aan hun leerkrachten middagtoezicht te houden. Die krijgen dan een heel beperkte vergoeding, de zogenaamde toezichtsgelden die ze extra krijgen. Decretaal is bepaald dat de leerkrachten tien minuten langer moeten blijven 's middags en 's avonds na schooltijd, maar dat ze tussenin normaal gezien vrij zijn. Veelal moeten de scholen dus een beroep doen op de goodwill van hun leerkrachten, want ze worden er niet rijk van met hun beperkte vergoeding.

Dat toezicht verloopt wel goed als de leerkrachten ervoor instaan. Heel wat scholen doen dat niet alleen met PWA's, maar ook met vrijwilligers, die daarvoor een vrijwilligersvergoeding krijgen. Ik vind dat een gevaarlijk precedent, want die mensen zijn niet pedagogisch opgeleid voor dat toezicht. Wat als er iets gebeurt? Op het vlak van de verzekering is dat niet altijd evident, dat heb ik trouwens nog meegemaakt in een school. Die mensen houden op de speelplaats toezicht tijdens de middagpauze, niet tijdens de speeltijd. Als er dan iets gebeurt, weten ze niet altijd hoe ze bepaalde conflicten kunnen uitpraten. Bovendien heeft elke school maar recht op een bepaald aantal PWA-cheques per jaar. Zodra deze cheques opgebruikt zijn, kunnen de scholen geen gebruik meer maken van PWA's, en moeten ze andere oplossingen vinden, zoals vrijwilligers. Ook die mensen mogen maar een bepaald bedrag verdienen per jaar.

Ik denk dus dat de vraag van collega Brusseel ruimer opengetrokken mag worden. Er is dus een structureel probleem omdat tien minuten na het einde van de lessen in de voormiddag en tien minuten voor het hervatten van de lessen, geen enkele leerkracht verplicht kan worden toezicht te houden. Elke directeur moet dan nagaan hoe hij of zij dat praktisch kan organiseren.

Ik sluit mij dus aan bij de vraag van collega Brusseel. Het is immers een bezorgdheid waar veel directeurs en leerkrachten mee worstelen. Als de directeur het geluk heeft dat de leerkrachten toezicht willen houden, is het probleem opgelost. Het zorgt wel voor een enorme overbelasting van die leerkrachten, ze moeten dan eerst toezicht houden en daarna onmiddellijk voor de klas staan. Anders moet de school over die andere mensen kunnen beschikken, maar ik vraag me af of dat structureel en professioneel wel voldoende is.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Als onderwijsschepen kan ik zeggen dat we in onze gemeente die oefening maken. We horen immers van scholen dat er rond dat thema veel problemen bestaan, dat er ook veel administratie is door de PWA's die dan wel of niet komen.

Ik wou die problematiek ook aankaarten bij de bespreking van de conceptnota in de commissie Welzijn, omdat er inderdaad nog een missing link is. Die conceptnota is ons toegelicht en we hebben nog niet de gelegenheid gekregen om vragen te stellen. We zijn op zoek naar organisaties die het toezicht mee inrichten, maar het kostenplaatje is natuurlijk een groot struikelblok. De gemeente wil zeker een deel van de kosten dragen, maar als men het toezicht zou organiseren met professionelen, komt een deel van dat kostenplaatje ook terecht bij de ouders van wie de kinderen in de voor- en naschoolse en middagbewaking blijven. Dat moeten we misschien meenemen in de discussie.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank voor de aanvullende opmerkingen, collega's. De conceptnota is inderdaad toegelicht in de commissie Welzijn. Daar is ook een advies bij van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), die is daarover dus bevestigd. Dat is goed omdat wat de collega's aanvullend opmerken heel mooi omschreven staat in de nota. Er wordt gezegd dat de conceptnota eigenlijk een beetje onvolledig is omdat er niets gezegd wordt over de plaats van het middagtoezicht. Het organiseren van dat toezicht behoort echter niet tot de opdracht van de scholen.

In het basisonderwijs, mijnheer Vandenberghe, is er geen omkadering, zijn er onvoldoende werkingsmiddelen. Op veel plaatsen zijn er niet alleen PWA's die zich engageren. Er is geen sluitend decretaal systeem voor het toezicht, noch qua budget noch qua omkadering. Daar worden eigenlijk de problemen zeer duidelijk in kaart gebracht. Ik denk dat het van belang is dat we ons beraden over de

vraag of het niet goed zou zijn deze problematiek mee te regelen in het algemene kader. De Vlor pleit immers ook voor een intersectoraal beleid dienaangaande, want dan kan men gelijke standaarden uitwerken voor alles wat buitenschools is.

Gelet op de interesse denk ik dat het goed zou zijn dat de hoorzittingen actief gevolgd worden. Als jullie akkoord gaan, collega's, zal ik nagaan of we daar dat kader mee kunnen versterken. Sowieso gaat de vraag die gerezen is over kwaliteit. We moeten kwaliteit kunnen waarborgen, daartegenover staat echter dat er voldoende opleiding moet zijn, dat we het eens zijn over wat die opleiding inhoudt en dat er ook duidelijke afspraken worden gemaakt wat de vergoeding betreft. Ik vind het goed dat daarvoor de komende maanden aandacht is, maar we hebben natuurlijk ook een budgettair kader. Dat mag ons echter niet beletten toch reeds het kwalitatieve kader mee te bekijken, want dat bestaat eigenlijk nog niet. Het lijkt mij dus een zeer goede zaak om de problematiek in haar totaliteit te bekijken. Zodra dat kader er ook is, kunnen we nagaan welke budgetten daarvoor nodig zouden zijn.

Ik wil ook nog eens onderstrepen dat wat mij betreft sowieso de rol van de lokale besturen, zeker als het gaat over het PWA, belangrijk zal blijven, ook in de toekomst. Ik heb geen enkele intentie om die rol te verminderen of weg te nemen. Lokale besturen zijn, zeker wat het PWA betreft, de regisseur.

Mevrouw Celis, de actieplannen tegen pesten zijn nu heel hard gefocust op de schoolse activiteiten. Het lijkt mij inderdaad goed dat er kruisverbanden worden gemaakt met alles wat, in opdracht van de school, buitenschools is. Dat is misschien ook iets wat door het parlement kan worden aangebracht bij de conceptnota, bij al wat nu loopt tegen pesten en bij wat u uit de hoorzittingen misschien als resolutie kunt meenemen naar onze actieplannen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Mijn fractie zal de komende weken voor een insteek zorgen. Voor ons zijn drie zaken primordiaal: kwaliteit van de begeleiding van het toezicht, de betaalbaarheid voor de ouders en een zekere flexibiliteit van de opvang, zodat het organiseerbaar is voor directies en scholen, en opdat ze niet met de handen in het haar zouden zitten en alles vlotjes kunnen organiseren in het belang van de kinderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Verstreken aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Prins van Luikschool in Kinshasa – 1116 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Op 29 januari 2016 had ik het genoegen om samen met enkele collega's met de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) een bezoek te brengen aan de Prins van Luikschool in Kinshasa. Deze school wil Nederlandstalige kinderen de mogelijkheid bieden om alle lessen in het Nederlands te volgen, met als doel hen bij hun terugkeer naar Vlaanderen of Nederland onmiddellijk aansluiting te laten vinden in een Vlaamse of Nederlandse school.

De Prins van Luikschool is een niet-erkende en dus niet-gesubsidieerde Nederlandstalige basisschool en hanteert een leerplan dat ook door één of meerdere erkende Vlaamse scholen zou worden gebruikt.

Bij ons bezoek is duidelijk gebleken dat de school fantastisch professioneel werk verricht. Hij voldoet ook aan de leerplannen, maar staat nog voor heel wat uitdagingen. Zo is de school – zoals gezegd – niet erkend door de Vlaamse overheid. Uit eerdere parlementaire antwoorden van uw voorganger, toenmalig minister Smet, blijkt dat dit binnen de geldende regelgeving ook niet mogelijk is. Het decreet Basisonderwijs, dat de erkenningsvoorwaarden vastlegt, heeft, zoals bepaald door de Grondwet, alleen kracht van wet in het Nederlandstalige taalgebied van België en ten aanzien van Nederlandstalige scholen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Bovendien blijkt uit een ander parlementair antwoord van minister Smet dat een bijkomend – maar dan wellicht ondergeschikt – probleem is dat iedere erkende school ook een beleidscontract en beleidsplan moet hebben met een centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB), wat voor de Prins van Luikschool geen evidentie zou zijn. Er zijn misschien mogelijkheden om met de moderne technologie vandaaruit problemen via CLB's op te lossen, want ook daar zitten ze met vragen die ze zouden willen stellen aan de CLB's hier bij ons. Maar dat is door de afstand natuurlijk niet evident.

Ook kan volgens de school het uitgereikte studiebewijs nog altijd niet gelijkwaardig worden verklaard met het Vlaamse getuigschrift basisonderwijs. Toenmalig minister Smet had in 2012 verklaard dat het uitvoeringsbesluit dat – zoals bepaald in het Onderwijsdecreet XXI – de procedure voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen zou gaan regelen, dat mogelijk zou maken. Ik citeer uit het antwoord op schriftelijke vraag 730 van 4 september 2012 van Paul Delva: "In het ontwerp van regelgeving wordt de minister gemachtigd om na advies van een erkenningsautoriteit, de algemene gelijkwaardigheid vast te leggen van buitenlandse studiebewijzen. De algemene gelijkwaardigheid laat dus toe dat de studiebewijzen van de Prins van Luikschool op globaal niveau gelijkwaardig worden verklaard met de overeenstemmende Vlaamse studiebewijzen."

Het lijkt erop dat het 'gelijkwaardigheidsbesluit' van de Vlaamse Regering van 14 juni 2013 dit voor de studiebewijzen van de Prins van Luikschool onmogelijk heeft gemaakt door de door de decreetgever beoogde algemene en individuele gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen te beperken tot studiebewijzen die zijn uitgereikt door een in het buitenland erkende onderwijsinstelling.

Aan uw voorganger werd ook de vraag gesteld of het door de Prins van Luikschool gehanteerde leerplan ook een officiële Vlaamse erkenning kon krijgen, dit mogelijk ook met het uitzicht om het uitgereikte studiebewijs te kunnen laten erkennen als getuigschrift basisonderwijs. Minister Smet antwoordde in 2012 dat de mogelijkheden hiertoe zouden worden onderzocht in overleg met de inspectie.

Tot slot is een bijkomend probleem voor de Prins van Luikschool het verloop van gediplomeerde Vlaamse leerkrachten wegens problemen met hun statuut. Zo blijft de anciënniteit voor overheidsambtenaren die in een buitenlandse dienst werken gelden, maar is dat niet zo voor in Vlaanderen gediplomeerde onderwijzers die in dienst zijn van de Prins van Luikschool. Bijgevolg keren de meeste leerkrachten na enkele jaren of nog sneller terug naar Vlaanderen, wat een bedreiging vormt voor de continuïteit van het onderwijs en van de school.

We hebben ter plekke kunnen vaststellen dat ze fantastisch werk verrichten en voldoen aan alles. Maar ze komen in de problemen met een aantal zaken.

Minister, kunt u bevestigen dat de Grondwet niet toelaat om een school te erkennen die zich buiten het Nederlandse taalgebied van België of buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bevindt? Mocht dit het geval zijn, is dat dan ook zo voor de Franstalige scholen in België, Brussel of Wallonië? Juist naast de Prins van Luikschool is er een gelijkaardige Franstalige Belgische school.

Klopt het dat het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juni 2013, betreffende de voorwaarden en procedure tot de erkenning van de gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen met Vlaamse studiebewijzen uitgereikt in het basisonderwijs en secundair onderwijs, en sommige Vlaamse studiebewijzen uitgereikt in het volwassenenonderwijs, het onmogelijk maakt dat het studiebewijs van de Prins van Luikschool – via de algemene gelijkwaardigheids- of via de individuele gelijkwaardigheidsprocedure – gelijkwaardig kan worden verklaard met het Vlaamse getuigschrift basisonderwijs?

Als het antwoord op de vorige vraag bevestigend is, deelt u dan de mening dat dit, ook gelet op het antwoord van minister Smet op de schriftelijke vraag van Paul Delva, wellicht niet de bedoeling van de decreetgever weergeeft? Overweegt u om het genoemde besluit te wijzigen?

Bestaat er een mogelijkheid om het leerplan van de Prins van Luikschool – dat naar verluidt hetzelfde is als een leerplan dat door één of meerdere Vlaamse erkende basisscholen wordt gebruikt – te erkennen? Toen we daar waren, werd de school trouwens bezocht door een inspecteur van hier, die de leerplannen heeft kunnen controleren.

Kunt u meedelen wat het 'leerplan-onderzoek in overleg met de inspectie' in 2012 heeft opgeleverd? Kan een eventuele erkenning van het leerplan ervoor zorgen dat ook het uitgereikte studiebewijs als getuigschrift basisonderwijs geldt?

Over welke mogelijkheden beschikt u om het statuut van leerkracht in de Prins van Luikschool in Kinshasa te verbeteren? Zijn er andere mogelijkheden om vanuit Vlaanderen de school te ondersteunen in een efficiënt en duurzaam personeelsbeleid?

Dank in naam van de ouders van heel veel Vlamingen die daar les volgen en die beroepshalve niet anders kunnen dan hun kinderen naar die school sturen en er ook heel veel geld voor betalen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is inderdaad juist, misschien tot uw spijt, dat de Vlaamse onderwijsregelgeving niet van toepassing is in het buitenland en dat de Grondwet dergelijke erkenning niet toestaat. De erkenningsvoorwaarden voor basisscholen, zijn opgenomen in het decreet Basisonderwijs, artikel 62. Dit artikel stelt dat een school erkend kan worden indien zij voldoet aan een aantal voorwaarden.

Die voorwaarden zijn: de school moet georganiseerd zijn onder de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur; ze moet gevestigd zijn in gebouwen en lokalen die aan de voorwaarden inzake hygiëne, veiligheid en woonbaarheid voldoen; ze moet een structuur aannemen zoals vastgelegd in het decreet; ze moet een pedagogisch geheel vormen; ze moet over didactisch materieel beschikken; ze moet de controle van de onderwijsinspectie mogelijk maken; ze moet de bepalingen naleven over de taalregeling in het onderwijs; ze moet de reglementering naleven over de vakantieperioden en over beleidscontracten; ze moet de rechten van de mens naleven; ze moet een doeltreffend beleid voeren.

De Grondwet stelt over Vlaamse decreten in artikel 127, paragraaf 2: "Deze decreten hebben kracht van wet respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap."

Dus wat de decretale erkenning betreft zit men een beetje vast.

Wat uw tweede en derde vraag betreft, verwijs ik eerst en vooral naar een antwoord van de vorige minister van Onderwijs, Pascal Smet, op een schriftelijke vraag van Paul Delva. De eerste vraag is in hoeverre dergelijke gelijkwaardigheid nodig is. Voor de instap in een basis- of secundaire school, beschikken de klassenraden over de volle bevoegdheid om leerlingen toe te laten. De enige mensen die in theorie gelijkwaardigheid nodig zouden kunnen hebben, zijn volwassenen die een getuigschrift basisonderwijs nodig hebben voor het uitoefenen van een bepaalde openbare functie in België. Het hoeft geen betoog dat deze situatie hoogst uitzonderlijk zou zijn. Noch het departement, noch het National Academic Recognition Information Centre Flanders (NARIC Vlaanderen) is ooit met een dergelijke vraag van een afgestudeerde van de Prins van Luikschool geconfronteerd.

De regelgeving bepaalt strikt technisch dat enkel studiebewijzen van in het buitenland erkende scholen voor gelijkwaardigheidsonderzoek in aanmerking komen. Of de Prins van Luikschool in het buitenland erkend is, weet ik niet, gezien er nog geen vraag naar gelijkwaardigheid door een afgestudeerde werd gesteld, maar uw vraagstelling doet vermoeden dat de school niet erkend is. Die vraag zou wel gesteld kunnen worden.

Ik kom tot uw vierde en vijfde vraag. Het was niet zomaar iemand van de inspectie die de school bezocht, het was niemand minder dan de inspecteur-generaal, Lieven Viaene. Ik heb van hem begrepen dat de Prins van Luikschool gebruik maakt van goedgekeurde leerplannen van zowel het vrij onderwijs als het officieel onderwijs. Een aparte erkenning of goedkeuring van het leerplan is niet nodig. Aan de andere kant, zoals ik al zei, is het respecteren van de regelgeving rond leerplannen maar een van de erkenningsvoorwaarden voor scholen en is de betrokken regelgeving dan weer niet van toepassing in het buitenland. Enkel het feit dat er met goedgekeurde leerplannen wordt gewerkt, kan er niet toe leiden dat de studiebewijzen van de Prins van Luikschool in Kinshasa gezien kunnen worden als een Vlaams getuigschrift basisonderwijs.

Het spreekt wel voor zich dat het gebruiken van die goedgekeurde leerplannen ervoor zal zorgen dat als bijvoorbeeld leerlingen van de Prins van Luikschool overstappen naar het Vlaamse onderwijs, dat eigenlijk vrij vlot zou moeten kunnen gebeuren, gelet op de autonomie die de klassenraad heeft.

Volgens mijn informatie is de vraag van de school en de ouders vooral een vraag naar kwaliteitsgarantie, ze willen een onafhankelijk oordeel dat het geboden onderwijs op hetzelfde niveau ligt als in het reguliere Vlaamse onderwijs. Zo'n kwaliteitscontrole kan volledig los staan van de vraag naar erkenning. Mijnheer Verstreken, niet onbelangrijk is dat ik perfect mijn inspectie kan vragen om, als de Prins van Luikschool dat zou vragen en mee zou financieren, een doorlichting door te voeren alsof het zou gaan om een erkende school en de instelling daar ook een verslag van te geven. Dat is geen probleem, dat kan worden gedaan. Een erkenning kunnen we niet geven maar een kwaliteitscontrole kunnen we wel organiseren.

De leerkrachten van de Prins van Luik-basisschool hebben inderdaad geen mogelijkheid om eerder gepresteerde diensten te laten valideren voor anciënniteit. Hieraan kan wel gedeeltelijk geredimeerd worden voor hun toekomstige diensten, als zij zouden instappen in een systeem van 'verlof voor opdracht', dat is een detachering. Hierbij worden zij door de Vlaamse overheid doorbetaald en vordert het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) achteraf de uitgave voor de personeelskost terug van de school in Kinshasa. Tijdens deze detachering verwerven de leerkrachten gewoon anciënniteit.

Deze oplossing is echter gebonden aan twee voorwaarden. Ten eerste moet de leerkracht al voorheen aangesteld zijn in het Vlaams onderwijs zodat hij vanuit de oorspronkelijke school kan worden gedetacheerd. Ten tweede moet de school

in Kinshasa bereid zijn om aan AgODi het salaris terug te betalen. Leerkrachten met verlof voor opdracht krijgen hun loon gewoon doorbetaald via de Vlaamse overheid. Het gaat hier om loonlasten met inbegrip van alle extra's die voor ons de sociale bescherming regelen. Het is dus mogelijk dat anciënniteit opgebouwd wordt als men van hier wordt gedetacheerd en als de school bereid is om alle facturen die daaromtrent gestuurd worden, te betalen.

Het is een beetje een technisch antwoord. Het is een terechte vraag. Ik kan ook maar het kader schetsen zoals het is, maar ook de oplossingen die mogelijkerwijze aangereikt kunnen worden.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Ik wil een aantal dingen even laten bezinken. Ik zoek natuurlijk oplossingen en kijk wat de mogelijkheden zijn voor de mensen die daar zitten, zowel de ouders als de leerlingen, het onderwijzend personeel en de directie, die het echt wel met hart en ziel en op een fantastisch goede manier doen.

U zei dat het niet van toepassing is in het buitenland. De vraag is natuurlijk wat buitenlands is. Het stuk grond dat daar ligt, is België. Het is ook de evacuatieplek voor de Belgen mocht daar oorlog uitbreken, om vandaaruit naar andere oorden te gaan. Ik hoor dat er vooral iets zal moeten gebeuren in de Grondwet. Maar dat is natuurlijk verre van evident.

Minister, dank u wel voor uw klare taal en uw duidelijk antwoord, waarmee we de mensen toch al wat meer informatie zullen kunnen geven.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik denk dat uw antwoord belangrijk is voor de leerkrachten. We hebben ter plaatse met de lokale inrichtende macht gesproken, wat allemaal Nederlandstalige Belgen zijn die daar voor de overheid werken, de diensten van Buitenlandse Zaken, de dienst Economie, de Vlaamse Vereniging voor Opleidingsprogramma's in het Buitenland (VVOB) enzovoort werken. Ze kunnen als inrichtende macht zelf een stap zetten om effectief via de procedure van detachering hun leerkrachten bescherming te bieden. Aangezien die mensen een gelijkaardig loon krijgen als in Vlaanderen, kan voor de inrichtende macht die omweg absoluut geen probleem vormen. Dat is een zeer belangrijk antwoord.

De stap die ook de inspectie niet ongenegen is, om langs te gaan en een kwaliteitsoordeel te vellen, zou een belangrijke stap kunnen zijn. Ik denk dat vooral de ouders ons de boodschap hebben meegegeven dat ze aan toekomstige ouders die hun kinderen inschrijven de boodschap willen meegeven dat er voor hun kinderen bij terugkeer naar een Nederlandstalige school in Vlaanderen of in Brussel, geen enkel probleem is om in te schuiven.

Die twee elementen zijn voor de school belangrijk. Puur persoonlijk ben ik zeer benieuwd. Als de grond van zowel de Franstalige als de Nederlandstalige school deel uitmaakt van het grondgebied België in het buitenland, is dat bewuste artikel van de Grondwet dan voldoende om te zeggen dat die school wel niet binnen de landsgrenzen ligt, maar wel op Belgisch grondgebied en dus een erkenning kan aanvragen? Dat moet een jurist waarschijnlijk kunnen bevestigen. Dan is natuurlijk alles onmiddellijk opgelost. Maar die kleine stappen zijn zeer cruciaal voor de school. Ik ben blij dat collega Verstreken de vraag heeft gesteld.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het gaat over Nederlandstalig onderwijs in het buitenland. U weet dat dat bij mij iets triggert. Dit is nu een heel specifieke

school, maar over heel de wereld zijn er heel wat scholen met Nederlandstalig onderwijs in het buitenland.

Het is bijna Pasen. Het is misschien het moment om naar aanleiding van deze vraag even te luisteren naar het volgende. Collega Verstreken, dank u wel voor uw vraag, want ze is belangrijk. Er zijn naast de Prins van Luikschool nog heel wat scholen in de wereld waar Vlamingen Nederlandstalig onderwijs volgen, weliswaar ingericht en gefinancierd door Nederland. Ik denk dat we ook die scholen moeten meenemen en niet enkel zorgen voor een oplossing voor deze specifieke school.

De vraag om scholen die in een ander land liggen te beschouwen als scholen die bij ons liggen, is vreemd. Enige terughoudendheid voor dergelijke oplossingen ad hoc lijkt ons op zijn plaats.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Verstreken, ik begrijp dat u dit wilt laten bezinken. Maar de heer De Ro heeft een vrij goede samenvatting gegeven. In mensentaal gezegd: de leerlingen kunnen in onze scholen instappen; de klassenraad beslist.

Wat kan helpen, is een doorlichting, en onze inspectie is daartoe bereid en dat kan worden georganiseerd. Voor de leerkrachten kunnen we een oplossing uitwerken die voor anciënniteitsopbouw kan zorgen. Dat vereist geen wijziging van de regelgeving.

Ik wil ook nagaan wie eigenaar is van het grondgebied waarop een ambassade staat. De onderwijsregelgeving is geregionaliseerd. We zouden dus moeten kunnen zeggen wat Vlaams grondgebied is. Dat is niet evident. Ik laat het onderzoeken en deel u het antwoord mee.

Mijnheer Daniëls, er zijn zeer intense gesprekken gevoerd met de Nederlanders. Ook u hebt de kans gehad om mijn Nederlandse collega te ontmoeten. Wij volgden het denkspoor om te investeren in extra's, maar meer geld vragen ligt moeilijk, gezien het besparingstraject. Ik hoop u zeer binnenkort daarover meer informatie te kunnen bezorgen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Ik dank u voor de bijkomende antwoorden, minister. Het zou al goed zijn als de getuigschriften erkend zouden kunnen worden. Laten we uitkijken naar een creatieve, typisch Belgische oplossing. Dit wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de gevolgen van het recente arrest van de Raad van State betreffende het hoofddoekenverbod in een school van het Gemeenschapsonderwijs – 1135 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, het arrest van de Raad van State van 1 februari 2016 heeft een aantal beslissingen van een directeur van een basisschool van het Gemeenschapsonderwijs in Maldegem vernietigd. Die directeur had geweigerd om een lerares islamitische godsdienst aan te werven

omdat zij weigerde de omzendbrief van het Gemeenschapsonderwijs te ondertekenen in verband met het dragen van levensbeschouwelijke kentekens. De directeur ontzegde haar de toegang tot de school. De omzendbrief laat het dragen van levensbeschouwelijke symbolen wel toe tijdens de godsdienstlessen, maar niet tijdens andere pedagogische activiteiten, zoals het toezicht houden op de speelplaats. De lerares, een moslima, wou ook buiten de godsdienstlessen haar hoofddoek dragen.

Volgens de Raad van State moet een leerkracht islamitische godsdienst op school dus ook buiten de godsdienstlessen een hoofddoek kunnen dragen. Het GO! toonde zich ontevreden over het arrest van de Raad van State en wees op een eerder arrest waarin de Raad van State had gesteld dat leerkrachten van andere vakken geen hoofddoek mogen dragen als de school dat verbiedt. Het GO! zou de omzendbrief voorlopig niet aanpassen omdat het arrest over één geval in één school gaat.

Daarover stel ik u volgende vragen. Welke gevolgen heeft het arrest voor het beleid met betrekking tot het dragen van levensbeschouwelijke symbolen op school? Bent u van mening dat de omzendbrief van 2013 over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens in zijn huidige vorm behouden kan blijven? Bent u op de hoogte van nog andere procedures die zouden zijn opgestart tegen scholen van het gemeenschaps-, het officieel gesubsidieerd of het vrij onderwijs met betrekking tot de vrijheid om levensbeschouwelijke tekens op school te dragen? Zo ja, wat is de stand van zaken met betrekking tot deze procedures?

Bij het begin van de legislatuur, op 27 november 2014, stelde u in de commissie Onderwijs dat u met betrekking tot deze problematiek de koepels zou vragen of ze geen initiatief kunnen nemen. Graag had ik geweten of dat overleg is doorgegaan, en wat er inmiddels nog besproken is, wat het resultaat is van deze besprekingen en welke initiatieven er desgevallend uit zijn voortgekomen of nog zullen uit voortkomen. Overweegt u een decretaal initiatief met betrekking tot het dragen van levensbeschouwelijke tekens op school teneinde eindelijk eens komaf te maken met de eindeloze reeks procedures die ter zake wordt opgestart?

In uw antwoord zult u ongetwijfeld verwijzen naar de autonomie van de scholen en de context waarin al dan niet moet worden opgetreden. U vindt immers dat een algemene regel niet aangewezen is. Ik denk toch dat het opstarten van verschillende procedures aantoont dat een initiatief aangewezen is. Wat mij betreft, moet dat een decretaal initiatief zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Janssens, ik verwijs eerst en vooral naar de zeer uitgebreide uiteenzetting en discussie die er in de commissie is geweest op 24 november 2014. Het hele kader van regelgeving dat ik toen heb geschetst, zal ik nu niet herhalen. Ook voor de uitleg over de totstandkoming van dat verbod verwijs ik naar die vergadering. Ik heb toen aangegeven waarom het voor mij niet wenselijk is om een algemene regeling uit te werken.

U vraagt mij naar het standpunt van de koepels en naar het resultaat van het overleg dat ik heb gehad. Ik heb inderdaad begin 2015 een lang overleg gehad. Het standpunt is eigenlijk ongewijzigd gebleven, namelijk dat het goed is om daarin geen algemeen initiatief in te nemen.

Naar aanleiding van die beslissing van de Raad van het GO! op 11 september 2009, heeft het GO! een omzendbrief gestuurd naar de scholen om het standpunt van het GO! rond het dragen van levensbeschouwelijke kentekens te verduidelijken. Die werkwijze maakt deel uit van de autonomie die de Raad van het GO! heeft. Ik heb u uitgelegd wat die autonomie precies is. Als minister kan ik u niet

zomaar zeggen wat u te doen hebt. We hebben een heel pak bevoegdheden expliciet gedelegeerd aan de raad van bestuur.

U vraagt of ik weet heb van andere gedingen. Men brengt mij niet op de hoogte van mogelijke gedingen die er nog zouden zijn. Het is mogelijk dat er nog zijn, maar ik ben daarin geen betrokken partij.

De koepels en het Gemeenschapsonderwijs hebben in het overleg dat ik met hen had bevestigd dat ze hierover hun autonomie wensen te behouden en geen initiatief vragen van de decreetgever. Begin 2015 heb ik, naar aanleiding van de vragen in de commissie, duiding gegeven over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens. Daarin geven we de vrijheid, maar we melden wel dat, als je een verbod oplegt, je dat steeds moet specificeren naar plaats en ruimte. Je moet een context creëren waarom je dat invoert. Ik kan u de passage daarover uit Schooldirect meegeven.

Dus neen, ik plan geen decretaal initiatief. Het is wel grappig. Als je de besluiten leest, merk je dat de vragen rond decretaale initiatieven twee richtingen uitgaan. Er zijn er die een decretaal initiatief vragen om overal een verbod in te stellen, en er zijn er die een decretaal initiatief vragen om net het omgekeerde als doel te bereiken. Mij lijkt de regel waarbij je de vrijheid geeft, maar duidelijk maakt dat de scholen goed moeten motiveren waarom ze een verbod invoeren, de lijn die we ook in de toekomst kunnen handhaven.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik zou minstens de piste bewandelen om een decretaal verbod op te leggen. Ik vrees dat er alweer een nieuw precedent werd geschapen door de Raad van State. Dat is al vaker gebeurd in het verleden. Daarom zijn daarover in de commissie al verschillende debatten gevoerd. Het nemen van een decretaal initiatief zou in de toekomst nieuwe procedures kunnen voorkomen. Daarenboven zullen we de scholen rechtszekerheid geven en het voordeel van de duidelijkheid. Dit voorstel van decreet over het dragen van de hoofddoek zal de scholen zekerheid en duidelijkheid geven. Het is een voorstel van decreet dat we hebben ingediend in de vorige legislatuur, samen met een andere partij die ter zake een gelijkaardig initiatief heeft genomen.

Zo'n omzendbrief is natuurlijk maar een richtlijn, het is niet verordenend. Dat hebt u al eerder gezegd in deze commissie. We stellen vast dat een aantal moslimleraressen daarvan misbruik maken. Ze krijgen in dezen dan ook nog gelijk van de Raad van State.

Ik verwijs ook naar de voorbeeldfunctie die zo'n lerares in principe toch heeft. Een lerares islamitische godsdienst wordt weliswaar aangesteld door haar eigen religieuze gemeenschap, in casu de Moslimexecutieve, die bovendien zelf niet onbesproken is. Volgens de voorzitter van die Moslimexecutieve zijn er daarin namelijk zelf moslimfundamentalisten aan de slag.

Zo'n lerares zou toch niet mogen vergeten dat zij een voorbeeldfunctie heeft en dat het dragen van een hoofddoek op school een slecht voorbeeld is voor jonge moslima's. Het gaat namelijk helemaal niet over een cultureel bepaalde vestimentaire aangelegenheid. Zo'n hoofddoek is natuurlijk een symbool van de ongelijkheid van geslachten in de islam.

Als wij respect zouden vragen voor het dragen van die hoofddoek in onze scholen, verdedigen we impliciet ook de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man in de islam. Dat lijkt me een zeer slechte piste.

Minister, ik heb nog één slotvraag. Het GO! heeft gezegd dat dit arrest volgens hen in tegenspraak is met een eerder arrest dat de Raad van State heeft geveld. Gaat u daarmee akkoord?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, de levensbeschouwelijke symbolen op school zijn en blijven een moeilijke kwestie. Onze fractie wil duidelijk stellen dat we aansluiten bij het idee dat het over grenzen gaat. Het gaat over grenzen, over het al dan niet toelaten van levensbeschouwelijke symbolen op school. Eigenlijk is het GO! daarin heel duidelijk. De leerkrachten mogen inderdaad die levensbeschouwelijke symbolen dragen in de vakken van levensbeschouwing, maar daarbuiten eigenlijk niet.

Het is inderdaad toch een beetje spijtig dat de Raad van State de filosofie van die school daar niet in volgt. Dat brengt die grenzen toch wat in het gedrang. Een leerkracht die levensbeschouwelijke lessen geeft en symbolen draagt buiten de lessen, komt natuurlijk ook in contact met andere leerlingen en leerkrachten, die mogelijks van een andere filosofie zijn. De neutraliteit waar het GO! zo voor staat, wordt op die manier toch wel wat in het gedrang gebracht.

We blijven met het gewrongen gevoel zitten dat dit echt wel over grenzen gaat. We zijn er sterk van overtuigd dat de inrichtende macht zelf in staat moet zijn om de grenzen waarvoor ze staat, te bewaken en te stellen. Daarom is het geen goed idee om een decretaal initiatief te nemen, maar we zouden toch aan de Raad van State willen vragen om de autonomie van de scholen daarin te onderschrijven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Krekels, het is zeer interessant dat het parlement, dus de wetgevende macht, mij als lid van de uitvoerende macht opdraagt om een brief te schrijven aan de Raad van State om te vragen om de autonomie van de inrichtende machten te respecteren. Ik wil dat met zeer veel plezier doen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u hebt niet geantwoord op de vraag of u akkoord gaat met het gemeenschapsonderwijs wanneer het zegt dat dit arrest in tegenspraak is met een eerder arrest van de Raad van State ter zake. Ik weet niet of u daar nog op wilt antwoorden. Anders kan ik dit gerust opnieuw opnemen in een schriftelijke vraag zodat u daar voorbereid op kunt antwoorden.

Dit verdient een breder debat. Ik hoor dat men vanuit de N-VA-fractie wel zoekt naar een oplossing, maar dat men de duidelijke oplossing die wij voorstellen, namelijk een decretaal initiatief, nog niet wil steunen. Niettemin verdient dit een debat in deze commissie. We zullen voorstellen uit de vorige legislatuur die handelen over een decretaal verbod op het dragen van levensbeschouwelijke tekens en in het bijzonder het dragen van de islamitische hoofddoek, opnieuw indienen. Op die manier kunnen we dat debat voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over Bednet – 1051 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, leerlingen met specifieke onderwijsbehoefte moeten zo veel mogelijk in het gewone onderwijs terecht kunnen wanneer zij daar baat bij hebben. Heel wat kinderen en jongeren met psychische stoornissen of een autismespectrumstoornis (ASS) nemen die boodschap ter harte en proberen zich dan uit de slag te trekken op een gewone basis- of secundaire school. Ondanks de inspanningen van leerlingen, ouders en leerkrachten lukt dat niet altijd even gemakkelijk. Soms kunnen leerlingen niet anders dan een tijdje thuisblijven, een soort van prikkelluwe time-out. Het gaat niet alleen om kinderen met ASS maar ook om jongeren die kampen met depressieve symptomen en een tijdlang niet naar school kunnen, maar voor wie het wel aangewezen is – zo vinden ook de medische begeleiders – om weer in te stappen en de lessen op een afstand te volgen. Op die manier lopen ze geen schoolse achterstand op en riskeren ze geen jaar te verliezen bovenop de problemen die ze al ervaren.

Leerlingen die tijdelijk of langere tijd van school afwezig blijven wegens ziekte of ongeval, kunnen gebruikmaken van initiatieven zoals Bednet. Zo kunnen we vermijden dat ze schoolse achterstand oplopen. Het zou goed zijn mochten ook kinderen en jongeren met ASS of psychische problemen gebruik kunnen maken van dergelijke initiatieven. Dit zou ook prima passen in de doelstellingen van het M-decreet en vereist slechts een redelijke aanpassing. Het kan immers al voor redelijk wat leerlingen.

Ik stelde u daar al een schriftelijke vraag over. In uw antwoord leek u eerder weigerachtig te staan tegenover het openstellen van Bednet voor kinderen met dergelijke thematiek, omdat de bedoeling van Bednet de re-integratie is van kinderen en jongeren op school, en niet een permanent alternatief voor schoolgaan. Dat is ook niet wat die kinderen en hun ouders vragen. Het zijn wel kinderen die geregeld een time-out nodig hebben wanneer ze al te zeer geprikkeld raken maar toch graag school willen blijven volgen.

Zou het mogelijk zijn voor kinderen met dergelijke problematiek om in de toekomst gebruik te maken van Bednet? Ik had in mijn schriftelijke vraag gevraagd hoeveel kinderen worden geweigerd vanwege deze thematiek. Ik ben blij dat u sedert september cijfers bijhoudt om te weten welke groepen kinderen misschien vaker een neen krijgen. Op die manier kunt u zien of u iets moet aanpassen. Hebt u nog altijd bezwaren tegen het openstellen van Bednet of andere toepassingen voor die groep? Zijn er wijzigingen aan het subsidiebesluit synchroon internetonderwijs (SIO) nodig om Bednet of andere vormen van synchroon internetonderwijs te kunnen openstellen voor kinderen met psychische problemen? Zo ja, bent u bereid om die criteria aan te passen? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Bossche, ik was wat verrast dat u zegt dat ik eerder weigerachtig sta tegenover het opnemen van die groep. Daaraan zie je dat papier harder kan overkomen dan bedoeld. Je kunt daar weinig emotie in stoppen.

Ik wil een misverstand uit de wereld helpen: binnen de groep die beoogd wordt door SIO en door Bednet is geen enkele ziekte en geen enkele pathologie a priori

uitgesloten. Ik wil duidelijk onderstrepen dat leerlingen met een psychische problematiek of een psychiatrische pathologie wel degelijk tot de doelgroep van SIO behoren. Ik zal niets aanpassen aan de regelgeving omdat ze volwaardig tot de doelgroep behoren. Ik heb het antwoord op de schriftelijke vraag herlezen en het kan zijn dat het wat defensief wordt geïnterpreteerd, maar ik heb de deur wel opengezet.

Bednet toetst elke aanvraag af aan de hand van een aantal formele criteria en stelt vast of de voorwaarden vervuld zijn of niet.

Bovendien onderzoekt Bednet de zinvolheid en haalbaarheid van SIO voor de leerling. Dat vraagt een beoordeling die mogelijk wel kan inhouden dat de aanvraag niet gericht is op een terugkeer naar school. Als men een aanvraag doet, is het dus van belang dat men het erover eens is dat dit geen permanente situatie kan zijn, dat dit altijd gericht moet zijn op het zo snel mogelijk terugkeren naar school van de leerling in kwestie.

Er moet dus ook over worden gewaakt dat een maatregel die bedoeld is om een achterstand weg te werken of te beperken en een terugkeer voor te bereiden, geen maatregel wordt die de jongere net weghoudt van school. Bijvoorbeeld als er een afstemmingsprobleem is tussen de school en de problematiek van de leerling, moet men met de school zoeken naar aanpassingen binnen de schoolcontext. U zult het echter wellicht ook wel zo zien.

Ik geef een voorbeeld. Het is mogelijk dat er expliciet aan een gezin wordt gevraagd om aan de behandelende arts te vragen of uit de situatieschets eventuele problemen kunnen voortvloeien. Het is echter mogelijk dat diens advies positief is, maar dat men bij Bednet toch een risico of een probleem ziet. In dat geval moet er met alle actoren een handelingsplan worden opgesteld, dat gericht is op re-integratie. Het handelingsplan wordt dan het uitgangspunt bij het verdere verloop van het project en heeft als doel het risico op een toenemend isolement en vervreemding tot een minimum te beperken. Als u projecten van Bednet bezoekt, dan zult u zien dat die net heel sterk gericht zijn op het contact houden, ook met de klas waarin men zit. Er is echter zeker geen uitsluiting bij voorbaat.

Uit de cijfers van Bednet blijkt vandaag dat van de 370 aanvragen die sedert 1 september 2015 zijn gebeurd, er 34 aanvragen waren voor leerlingen met een psychische problematiek, waarvan er 23 ook daadwerkelijk zijn opgestart. Ik hoop u daarmee dus een beetje gerust te stellen. Voor 2 van de 11 aanvragen die niet werden goedgekeurd, was er een rechtstreekse link met de pathologie: in het ene geval betrof het een angststoornis, in het andere ging het inderdaad om een kindje met autisme. Op dit moment zie ik dus geen reden om het subsidiebesluit aan te passen. De kinderen worden immers zeker niet uitgesloten. We volgen nu die cijfers zorgvuldig op. Mochten er zorgen of vragen zijn, deel die dan mee. Dit is immers ook nieuw: het is de eerste keer dat Bednet op zo'n ruime schaal toegang krijgt tot de scholen. We proberen ook mee te begeleiden, maar de expertise is eigenlijk best wel aanwezig, ook bij de mensen zelf.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp uit uw cijfers dat in twee op de drie gevallen Bednet wordt opgestart als er sprake is van een psychische problematiek. Is die verhouding dezelfde als het gaat om kinderen met een fysieke ziekte, of is dat wat anders?

U zult er wellicht rekening mee moeten houden dat door het M-decreet meer kinderen langer of zelfs voorgoed in het gewone onderwijs zullen schoollopen, ook als ze worden geconfronteerd met een problematiek die hen vroeger misschien wat sneller in het buitengewoon onderwijs deed terechtkomen. Wellicht

zullen er ook vaker vragen komen voor Bednet voor kinderen met die problematiek. Het lijkt me ook belangrijk om te laten weten dat de mensen die vragen stellen ter zake, zelf aangeven dat hun kind idealiter zo snel mogelijk terugkeert naar de klas. Soms lukt dat echter niet. Het gaat dan helaas niet zelden om kinderen die ernstig worden gepest om hun stoornis of die soms ook fysiek worden mishandeld door medeleerlingen. Die kinderen blijven dan een tijdlang weg van school. Die kinderen groeien ook niet altijd op in een thuissituatie met ouders die hen voldoende kunnen bijscholen, zodat ze gelijke tred houden met wat er op dat moment op school gebeurt. Het lijkt me belangrijk dat we daar oog voor hebben, dat u misschien goed monitort in welke mate die vragen in de komende periode mogelijk zullen stijgen. Dat lijkt me logisch, gezien het M-decreet. Het is vanzelfsprekend niet de bedoeling om kinderen weg te houden van school. Die technologie moet hun veeleer de mogelijkheid geven om op die gewone school te blijven, om toch nog altijd les te kunnen volgen als ze die time-out nodig hebben.

Ik ben blij dat u de cijfers verder zult monitoren. Ik zou graag eens een vergelijking met die fysieke ziekten hebben. Het lijkt me zeker belangrijk dat bij die psychische problemen die afweging misschien op een andere manier gebeurt dan bij fysieke ziekten, waarbij het vaak erg eenduidig is welk antwoord men het best kan geven. Dat is niet altijd zo als het gaat om een psychische thematiek. Het lijkt me belangrijk dat daar met de nodige omzichtigheid mee wordt omgesprongen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, deze regering heeft SIO structureel heel wat middelen gegeven. Men zou nu bijna de indruk kunnen krijgen dat Bednet daar nogal arbitrair mee omgaat: het ene kind niet, het andere kind wel. Dat is zeker en vast niet zo.

Ik stel ook vast dat bij sommige vragen van ouders om Bednet toe te passen, artsen die de kinderen behandelen of de instellingen of Bednet zelf, aangeven dat dit niet het rendement zal geven dat eigenlijk nodig is en waarvoor men Bednet heeft opgericht. Ik denk dus dat we ter zake ook wel wat vertrouwen moeten hebben in de ouders, in de scholen, in Bednet zelf. De cijfers moeten inderdaad worden gemonitord, maar op basis van de website en ook de cijfers blijkt niet een a priori uitsluiting van bepaalde kinderen of een bepaalde pathologie bij Bednet.

Minister, de volgende vraag is een open vraag. Op dit moment moet je inderdaad ingeschreven zijn in een school om van Bednet gebruik te kunnen maken. Er zijn natuurlijk ook een aantal kinderen die niet naar school gaan omdat ze geen school vinden waar ze zich goed voelen.

Er zijn er een aantal die huisonderwijs volgen. Er zijn er ook een aantal die collectief huisonderwijs volgen. En bij die laatste groep, om de Eureka-school niet te noemen, zit men in een gestructureerde collectieve setting, met een vorm van leerplannen en dergelijke meer. Als daar kinderen ziek worden, kunnen zij geen beroep doen op Bednet. Kunnen we niet nadenken over opties daar? Bednet kan inderdaad geen oplossing zijn om een vorm van thuisonderwijs te krijgen, zonder dat er effectief een probleem is waarbij je niet in een reguliere setting onderwijs zou kunnen volgen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de aanvullende opmerkingen. Ik vind het schitterend dat Bednet uitgebreid is – zoals overigens ook decretaal bepaald was – en dat de mogelijkheid nu bestaat om synchroon internetonderwijs te volgen en zo contact te houden met de klas en de klasomgeving. Het komt schoorvoetend op gang, maar ik stel vast dat het langzaam maar zeker

ingeburgerd raakt en dat er meer doorverwezen wordt door scholen. Het is natuurlijk van belang dat we voldoende kanalen hebben. Stel dat een kindje wordt opgenomen in het ziekenhuis. Dan moet men er ook onmiddellijk op wijzen dat dat mogelijk is. Dat heeft wat tijd nodig om op het veld ingang te vinden. Daar wordt zeker aan gewerkt.

Collega Van den Bossche, ik geef de cijfers niet zo graag, omdat ik vind dat we Bednet niet mogen opdelen in twee groepen. Dat is mijn persoonlijke mening. Voor de fysieke beperking is het ongeveer driekwart die goedgekeurd wordt, voor de vragen rond een psychische problematiek is het nu 66 procent. We volgen dat verder op en kijken hoe dat loopt, maar altijd binnen het kader dat ik net geschetst heb: re-integratie, en niet als iets permanents te beschouwen.

U legde de link met het M-decreet. Dat is een gevoelige link. Als het over autisme en autismespectrumstoornissen gaat, is er net een nieuw type opgericht, binnen het buitengewoon onderwijs. We willen dat buitengewoon onderwijs sterk houden, ook in de toekomst. Het is niet de bedoeling dat elk kind dat een doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs krijgt, zegt: ik ga naar de gewone school, en we gaan dat dan wel met Bednet regelen. Het moet dus iedere keer passen binnen de opdracht die Bednet heeft.

Ik sluit uiteraard niet uit dat er meer aanvragen komen. Ik vind dat au fond ook geen probleem, want er is capaciteit bij Bednet. Er is ruimte om het te doen. Het mag er wel niet op gericht zijn om een kind zes jaar lang weg te houden van school, maar om telkens actie te ondernemen die gericht is op een terugkeer naar de school en het sterk houden van de kinderen in de school.

Wat u zei met betrekking tot de inschrijving, klopt, collega Daniëls. Wij kunnen kijken wat daar mogelijk is, maar ik heb daar op dit ogenblik binnen de regelgeving nog geen oplossing voor. Maar het klopt dat men ingeschreven moet zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Soms moeten we er in de commissie aan herinneren dat een vraag van de oppositie niet per se negatief is. Ik wil u eraan herinneren dat ik geen negatieve houding tegenover extra middelen heb of een willekeur zou veronderstellen. Het is altijd raar dat mensen je aanvallen op iets dat je niet gezegd hebt. Ik wou dat toch even zeggen, collega Daniëls. Ik heb gewoon een vriendelijke vraag gesteld.

Minister, het is juist dat het M-decreet gevoelig ligt en dat er een type 9 is opgericht. Maar het is ook zo dat een diagnose onvoldoende is om naar type 9 te mogen. Een kind moet eerst proberen in het gewone onderwijs. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Dat is wat elk CLB nu aan elke ouder aan het vertellen is.

Minister Hilde Crevits: Dat klopt echt niet. Ik kan mij daarover opwinden, en dat heeft niets met u te maken, en zeker niet met de oppositie. Als CLB's zeggen dat een kind eerst in het gewoon onderwijs moet proberen, dan moet u mij die coördinaten geven, want dat klopt niet en dat is niet de richtlijn die hier doorgegeven wordt. Kinderen bij wie een diagnose gesteld is, mogen naar het buitengewoon onderwijs en mogen daar onmiddellijk naartoe als het CLB deze afweging mee heeft gemaakt. Ik wil niet dat men eerst eens moet proberen in het gewone onderwijs en daar dan een faalervaring heeft. Dat is niet goed voor die kinderen. Als dat systematisch de houding is van CLB's, dan ben ik het daar niet mee eens.

Als een CLB evenwel van oordeel is dat het kind het aankan of dat het moet lukken in het gewone onderwijs, dan wordt er een attest gegeven om te starten

in het gewone onderwijs, mits begeleiding. En dan krijgt het kind eventueel gonbegeleiding (geïntegreerd onderwijs).

Maar zeggen dat het kind eerst eens moet proberen en dan terugkomen als het niet gaat, dat is echt geen houding. Dat is spelen met kinderen. Ik vind dat niet oké.

Freya Van den Bossche (sp-a): Ik ben blij met uw antwoord. Ik ga er kort nog even op in. Vandaag is het namelijk zo – ik wil u gerust die gegevens doorsturen – dat scholen die een type 9-richting aanbieden, die kinderen met de diagnose niet willen inschrijven als ze nog geen doorverwijzing van een CLB hebben. De CLB's zeggen geregeld: probeer eerst eens een jaar in het gewone onderwijs, en dan zien we wel. Maar ondertussen moet je je aanmelden in de helft van het jaar en mag je niet op het wachtregister komen. Dat betekent heel concreet dat een kind in dat geval twee jaar in het gewone onderwijs school moet lopen. En het gaat in dezen om kinderen die bijvoorbeeld recht hebben op gon, maar geen gon krijgen omdat de uren werden bevroren en er extra kinderen zijn gekomen, ook naar aanleiding van dat M-decreet. Dat is toch een situatie waarbij ik denk dat een aantal kinderen, niet met de finaliteit om thuis te blijven, maar om school te lopen, misschien tijdelijk andere ondersteuning nodig zullen hebben.

Minister Hilde Crevits: Het gaat natuurlijk ook over de manier waarop men de zaken brengt. Als het CLB samen met de leerling, de ouders en de school van oordeel is dat de beste plaats voor het kind het buitengewoon onderwijs is, dan gaat het kind naar het buitengewoon onderwijs. Wanneer het CLB van oordeel is dat dat niet zo is, dan gaat het kind naar het gewoon onderwijs. Maar de vertaalslag waarbij een kind probeert in het gewoon onderwijs en als het niet lukt, een attest voor het buitengewoon onderwijs krijgt, is volgens mij compleet verkeerd en doet afbreuk aan de waarde van het M-decreet op zich. Zo'n communicatie is ook voor de ouders vreselijk.

Maanden geleden waren er ook dergelijke signalen en we hebben toen ingegrepen bij de CLB's. Er zijn kinderen met autisme die perfect functioneren in het gewoon onderwijs en voor wie gonbegeleiding zelfs niet of gedurende bepaalde periodes niet nodig is. Dat is ook de reden waarom we gon willen hervormen. Nu is dat vrij rigide geregeld en dat is niet noodzakelijk in het belang van het kind.

Het is natuurlijk mogelijk dat kinderen die in het gewoon onderwijs starten, zich daar na een paar maanden niet goed meer voelen. De ouders zien dat hun kind niet gelukkig is en bekijken dan opnieuw de optie van het buitengewoon onderwijs.

Tijdens de pre-M-decreetjaren kwam in de maand februari telkens een groep kinderen terug. Dat is nu opnieuw het geval. Ik heb een aantal weken geleden de cijfers meegedeeld aan de commissie en daaruit bleek dat het om een kleine stijging gaat. Dat bewijst dat CLB's de leerlingen niet aanraden om naar het gewoon onderwijs te gaan om dan terug te komen wanneer het niet gaat. Als dat wel zo zou zijn, dan moeten we echt werken aan die cultuur om dat niet te doen. Er is genoeg expertise aanwezig op het veld om na te gaan waar een kind het best kan functioneren. Ouders die een kind hebben dat een doorverwijzing krijgt naar het buitengewoon onderwijs, hebben ook het recht om dat kind te laten starten. Dat is dan een positieve keuze van ouders die zeggen dat hun kind naar het buitengewoon onderwijs kan gaan, maar die ervoor kiezen om het naar het gewoon onderwijs te laten gaan. Dat is een andere context. Als het echter gaat over kinderen die geen toelating krijgen om naar het buitengewoon onderwijs te gaan en dat dus doen als probeersel, zal ik me daar sterk tegen blijven verzetten. Dat is in geen enkel opzicht verantwoord, noch ten aanzien van de ouders, noch ten aanzien van het kind. Het is niet dat er een plaatstekort is in het buitengewoon onderwijs, er is plaats en er is een type.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het gebrek aan sportaccommodatie en (vak)leerkrachten lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs – 1231 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): De doelstelling van de minister van Onderwijs moet zijn dat elke school de eindtermen haalt, ook op het vlak van lichamelijke opvoeding. Dat is precies wat de inspectie controleert bij de scholen: het behalen van de eindtermen voor de verschillende domeinen. Aangezien alle domeinen even belangrijk zijn in de basisschool, moeten ook de eindtermen lichamelijke opvoeding worden gehaald.

Uit eerdere berichtgeving blijkt dat één op drie basisscholen geen eigen sportfaciliteiten heeft. Een op de acht heeft geen eigen vakleerkracht. Bovendien is bijna de helft van de ongunstige evaluaties lichamelijke opvoeding te wijten aan die accommodatieproblematiek. Een goede accommodatie zonder goed opgeleide vakleerkrachten die voldoende tijd en vorming hebben om die lessen te geven, leidt tot een ongunstige evaluatie. Maar ook het omgekeerde is juist: men kan heel degelijke vakleerkrachten hebben maar niet de nodige accommodatie. Als het materiaal en de nodige accommodatie niet op school aanwezig zijn, is het moeilijk om de eindtermen te bereiken.

Scholen die geen accommodatie hebben, moeten naar andere sportcentra uitwijken bijvoorbeeld sportcentra in gemeenten, waardoor het garanderen en het respecteren van de lestijden in het gedrang komt. Wanneer de inspectie vaststelt dat de lestijden niet worden gerespecteerd voor de verschillende domeinen, dan kan dat zorgen voor grote problemen en zelfs leiden tot een advies 2. De scholen hebben echter geen keuze. Zij geven tweemaal 50 minuten les lichamelijke opvoeding en moeten met de bus van de school naar het sportcentrum en terug. Het is dan ook heel moeilijk om daarbij de lestijden te handhaven. Ofwel verliest men lestijd lichamelijke opvoeding, ofwel verliest men lestijd voor de andere vakken.

Het ministerie van Onderwijs eist – en volkomen terecht – dat de eindtermen worden gehaald en dat de lestijden worden gerespecteerd, maar voor de lessen lichamelijke opvoeding is dat niet altijd mogelijk. Minister, welke inspanningen inzake personeel en accommodatie zult u doen om alle scholen gelijke en voldoende instrumenten te geven om in de toekomst de eindtermen lichamelijke opvoeding te halen?

Wat zult u doen aan het feit dat scholen die geen eigen accommodatie hebben lestijden verliezen, wat in contradictie is met het verplicht respecteren van de lestijden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vandenberghe, het is goed dat sport uw stokpaardje is. Ik ga ervan uit dat u ook zelf sportief bent. We hebben het al meermaals over dit thema gehad en het is goed dat dit hier steeds opnieuw wordt behandeld.

Wat het personeel betreft, kan ik verwijzen naar mijn antwoord op de schriftelijke vraag 31, deelvraag 3 en vraag 172.

Het is zo dat de kleuteronderwijzers tijdens hun lerarenopleiding een brede opleiding gekregen hebben waardoor ze in staat zijn om als professional hun kennis en vaardigheden over te dragen. Toch ben ik me er zeker van bewust dat wellicht niet alle kleuteronderwijzers even bedreven zijn in alle leerdomeinen. Ik denk aan

muzische vorming, wetenschap en techniek, Frans, lichamelijke opvoeding. Wie dat allemaal even goed kent, lijkt me een superman of -vrouw.

Scholen kunnen hier op een professionele en flexibele manier mee omgaan en kunnen ieder personeelslid inzetten op de manier die het beste aanleunt bij zijn specifieke talenten. In heel wat scholen worden er dan ook onderwijzers in verschillende klassen ingezet voor bepaalde leerdomeinen, zoals voor lichamelijke opvoeding. Ik wil de keuze die de scholen momenteel hebben tussen het ambt van kleuteronderwijzer en het ambt van leermeester lichamelijke opvoeding niet beperken.

De cijfers hebben me wel wat verrast. Uit de cijfers van de inspectie blijkt niet dat scholen met een leermeester lo tijdens de doorlichtingen manifest beter scoren voor het leergebied lo dan scholen waar een kleuteronderwijzer of onderwijzer instaat voor de lessen lo. Dit vind ik een niet onbelangrijke kanttekening.

Wat de accommodatie betreft, verwijs ik in eerste instantie naar mijn antwoord op schriftelijke vraag 145. In de conceptnota Masterplan Scholenbouw, die we goedgekeurd hebben, wordt verwezen naar multifunctionele schoolinfrastructuur. Dat geldt zeker ook voor het gedeeld gebruik van sportinfrastructuur. Ik vind dat een basisschool de sportinfrastructuur niet altijd zelf in bezit moet hebben, maar prioritair moet kunnen gebruikmaken van de sportinfrastructuur van een andere onderwijsinstelling of van de gemeentelijke sportvoorzieningen.

In de schoolgebouwenmonitor zien we inderdaad dat 66 procent van de basisscholen over eigen sportfaciliteiten beschikt. Dat is een goede zaak. Ik heb in het verleden al vaak gepleit voor voldoende middelen voor schoolsportinfrastructuur. En u weet dat ook al met minister Muyters een oproep werd gedaan om daarin te investeren. De kleine DBFM's (Design Build Finance Maintain), waar we het deze ochtend al over hebben gehad, kunnen daar trouwens ook een rol in spelen. Samen met minister Muyters overleggen we hoe we schoolsportinfrastructuur kunnen vernieuwen en vlotter kunnen openstellen, ook buiten de schooluren. Er is dus een subsidieoproep gepland om infrastructuur- en exploitatiekosten te subsidiëren met het oog op het openstellen van schoolsportinfrastructuur met onder andere sportverenigingen. We willen daarvoor samen 2 miljoen euro vrijmaken.

U verwijst een beetje naar het gebrek aan faciliteiten en naar de afstand die moet worden afgelegd. Scholen die geen eigen accommodatie hebben en gebruikmaken van een andere accommodatie, verliezen geen lestijden. Natuurlijk hebben ze wel wat tijd nodig om ter plaatse te geraken, maar ik merk dat heel wat scholen daar creatief mee omgaan. Het is niet omdat de leerlingen onderweg zijn dat er ondertussen niet wordt gewerkt aan de eindtermen. Zo zien we dat sommige scholen de leerlingen met de fiets naar de accommodatie laten rijden, dat er aan sociale vaardigheden wordt gewerkt of aan de eindtermen rond verkeer en mobiliteit. Sommige scholen organiseren zich ook zo dat de verplaatsing tijdens de speeltijden gebeurt. De leerlingen van scholen zonder eigen accommodatie krijgen dus ook 28 lestijden onderwijs- en opvoedingsactiviteiten per week.

Samengevat, mijnheer Vandenberghe, ik erken zeker het belang van sport en ook dat de lessen op een kwalitatieve manier moeten gebeuren. Ik erken ook dat er grote noden zijn op het vlak van sportinfrastructuur. Ik vind wel dat er op het terrein nog beter kan worden samengewerkt om infrastructuur te delen. Ik vind het bijvoorbeeld heel logisch dat een lokale overheid die een sportaccommodatie heeft, voorrang geeft aan de school. Ik vind het logisch dat die lokale overheid de sportinfrastructuur zelfs prioritair ter beschikking stelt aan de kleuterschool of basisschool. Ik wil gerust eens een bevraging organiseren om te weten te komen of dat op een aantal plaatsen niet of onvoldoende gebeurt. Het lijkt me heel vreemd dat een gemeente er niet prioritair voor zou zorgen dat kan worden samengewerkt ten bate van de gezonde beweging van leerlingen en kleuters.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Voorzitter, minister, ik heb toch nog een paar belangrijke kanttekeningen. U zegt dat de inspectie meegeeft dat er geen verschil merkbaar is in de resultaten wanneer een leerkracht de lessen lo geeft of een vakleerkracht. Dat verbaast me zeker niet. Een leerkracht die zich daarvoor inzet, die zich specialiseert, kan dit inderdaad even goed, daar ben ik ook van overtuigd. De meeste directies geven de voorkeur aan een vakleerkracht, maar dat leidt dan weer tot discussies over de benoemingen.

Wat wel een probleem is, is de situatie waarbij elke leerkracht in het lager onderwijs zelf de les lo moet geven. Als het gaat over één leerkracht die de uren lo kan geven, dan kan hij de leerlingen opvolgen van het eerste jaar tot in het zesde jaar. Hij kan de kwaliteit bewaken. En dan scoort die leerkracht volgens mij even goed als een vakleerkracht.

Het wordt een probleem als de leerkracht van het eerste jaar, die van het tweede jaar, die van het derde jaar enzovoort de uren lo zelf moet geven. Die mensen hebben onvoldoende tijd om die leerlijnen goed op elkaar af te stemmen.

De scholen verkopen dit naar buiten toe inderdaad zoals u zegt. Ze vertellen dat de rit op de bus of de fietstocht ook wordt benut als les verkeersopvoeding. In de praktijk is dat echter niet altijd zo. Zeker als elke leerkracht apart voor de lessen moet instaan, zal hij of zij blij zijn om op de bus te zitten om nog snel even te kunnen bekijken hoe de les zal worden ingevuld.

U moet ook met het volgende rekening houden. Ze hebben bijvoorbeeld om 10 uur gedaan met de les wiskunde en om 10.10 uur moeten ze al een les lo geven. Een les lo voorbereiden is niet evident. Ik heb dat jarenlang gedaan. Het vergt veel meer specialisatie van een allroundleerkracht dan het geven van een les wiskunde, Nederlands of muzische vorming – die laatste hoort er misschien al niet meer bij, ook dat is al specialistenwerk aan het worden door de leerplannen. Voor de allroundleerkracht moet het allemaal heel rap.

Ik ben niet altijd overtuigd dat ze altijd tijd hebben om van en naar de sportaccommodatie te gaan om die andere eindtermen te bewaken. Dit bedoel ik niet als kritiek op de leerkrachten. Ik blijf dat een probleem vinden. Je ziet dat aan de resultaten van de doorlichtingsverslagen. De helft van de ongunstige evaluaties zijn veroorzaakt door die accommodatieproblematiek. Het moet zijn dat veel scholen daardoor in de problemen komen. Het hangt allemaal aan elkaar vast.

We hadden het over muzische vorming. De leerplannen die worden uitgeschreven om de eindtermen te bereiken worden zo specialistisch dat het voor die leerkrachten steeds moeilijker wordt om al die domeinen te beheersen. Dat heb je naast lo inderdaad ook met muzische vorming. Dat is niet altijd evident. Wereldoriëntatie en techniek zijn ook zoets. Dat moet allemaal door dezelfde leerkracht worden gegeven. Dat kan in de toekomst voor problemen zorgen. We moeten daar onze verantwoordelijkheid nemen.

Ik vind het niet correct dat in de doorlichtingsverslagen staat dat er een ongunstig advies is door de gebrekkige accommodatie, terwijl de inspectie perfect weet dat de scholen daar niet altijd iets aan kunnen doen. De gemeentebesturen moeten inderdaad hun verantwoordelijkheid nemen. Wij doen dat ook. Wij stellen onze sportzalen en uiteraard ook ons zwembad ter beschikking van de scholen.

De leerkracht heeft heel wat materiaal nodig om de eindtermen te bereiken. Dat is niet altijd aanwezig in de extern aangeboden sportzalen. De mensen kunnen het ook niet altijd versleuren. Dat zijn toch allemaal zaken die er nog bij komen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik heb mij bij de actuele vraag hierover in de plenaire vergadering ook aangesloten. Het basisonderwijs heeft een beperkt aantal uren. We pleiten ervoor dat die kwalitatief worden ingevuld. Ik heb de schriftelijke vraag gesteld of er een link te trekken valt tussen de vakleerkracht en een al dan niet slecht inspectieverslag. Er was inderdaad geen rechtstreekse link te leggen; maar wel, zoals de heer Vandenberghe net zei, door de accommodatie.

Minister, u stelt dan ook in uw antwoord dat u vast wilt houden aan de regel dat scholen zelf op lokaal niveau moeten beslissen of ze al dan niet een leermeester aanstellen. Ik wil, net als de heer Vandenberghe, de problematiek van al of niet een vakleerkracht stellen.

Minister, u stelt terecht dat kleuteronderwijzeressen een heel ruime opleiding krijgen in verband met lo en lichamelijke ontwikkeling. Maar op zo'n thema beweegt er altijd heel veel. Er komen nieuwe inzichten, leerkrachten moeten zich dan bijscholen. Er ontwikkelen zich heel wat nieuwe inzichten in de loop van hun carrière. Er moeten heel veel opleidingen en vormingen worden gevolgd, om van het M-decreet en alles wat daarbij komt kijken nog maar te zwijgen. In de richting lo – en dat geldt ook voor wetenschappen, techniek, muzische vorming en andere – zal de vakleerkracht meer geneigd zijn om al die bijscholingen en ontwikkelingen te volgen en terug mee te nemen naar de klas. Dat is een heel belangrijk verschil tussen een vakleerkracht en een leerkracht die het allemaal moet opvolgen.

Ik heb een aantal jaren geleden zelf zo'n bijscholing gevolgd. Ik heb daar gezien dat een goede beheersing van lichaam en geest latere leermoeilijkheden kan voorkomen. Als we alles goed leren coördineren en aandacht hebben voor hiaten in de motorische ontwikkeling, en er op tijd bij zijn, en daar in de lessen lo op een juiste manier op inspelen, kunnen wij latere leermoeilijkheden voorkomen. Dat is op zich een heel belangrijke preventieve investering.

Wij zijn inderdaad bezorgd over het gegeven van de vakleerkrachten. We gaan ervan uit dat scholen dat zelf moeten beslissen en dat scholen dus inderdaad zullen blijven werken zonder vakleerkrachten. Maar hoe zullen we de kwaliteit van die lessen kunnen blijven monitoren en waarborgen?

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor de aanvullingen.

Mijnheer Vandenberghe, ik ben heel blij dat we het er nu over eens zijn dat leerkrachten ook als kleuterleiders of als leerkrachten in het basisonderwijs op een zeer kwalitatieve wijze sport kunnen geven. Ik vind het belangrijk dat we dat discours kunnen afsluiten.

Ik erken dat het geen optimale keuze is van de school om elke leerkracht met zijn eigen klas sport te laten volgen. Dat kan veel beter worden georganiseerd. Dat vraagt natuurlijk wat van de directie, en het betekent ook dat de school keuzes moet maken. Ik ben een grote supporter van uw model. Ik heb natuurlijk het liefst dat ze een bijzondere leermeester inzetten die een sportopleiding heeft gekregen, maar ik ben al blij dat als men kiest om dat niet te doen, het niet noodzakelijk een negatieve impact heeft op de kwaliteit. Dat kun je niet vaststellen.

Ik erken de noden die er qua infrastructuur zijn. Als er inderdaad negatieve opmerkingen zijn van de inspectie, dan zijn die bijna zonder uitzondering te wijten aan het gebrek aan accommodatie, niet aan het gebrek aan door leerkracht geleverde kwaliteit. Ik ben het daar dus mee eens. Ik heb u gezegd op welke manier we proberen te werken aan die extra accommodatie. Mevrouw Krekels

heeft daar ook nog een aantal opmerkingen over gemaakt. Ik ben er ook van overtuigd dat we daar nog positieve resultaten in kunnen boeken.

Voor mij maken sportactiviteiten deel uit van het gehele pedagogische project van de school. We moeten de sportleerkracht zeer actief betrekken bij het gezondheidsbeleid van de school. In aanloop van de Gezondheidsconferentie van minister Vandeurzen kunnen we daar best wel een boompje over opzetten. De tijd dat sport beperkt werd tot twee uur per week is voorbij. We kunnen dat op een veel bredere manier bekijken.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Over de vakleerkracht zijn we het eens, maar dat was in mijn eerste actuele vraag een beetje een lapsus, waardoor een misverstand was ontstaan.

Het is inderdaad beter één leerkracht te hebben, of dat nu een vakleerkracht is of een leerkracht die zich daarvoor engageert, maar sommige scholen kunnen niet anders dan hun eigen leerkrachten in te zetten, omdat hun lestijdenpakket of de organisatie geen andere mogelijkheid biedt. Voor mij volstaat het antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wou nog iets toevoegen, wat ik nog nooit heb gezegd, maar wel belangrijk is. Eén op twee DBFM-projecten bevat specifiek sportinfrastructuur. Er zijn ongeveer 28 of 35 projecten – ik weet niet meer precies hoeveel – maar de helft daarvan, dus één op twee, bevat sportinfrastructuur. Dat is wel veel. We zullen in de toekomst dus ook wel beterschap zien, want die projecten moeten allemaal uitgevoerd worden tegen eind 2017.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opwaardering van stages voor studenten uit de lerarenopleiding – 1240 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Het is geen nieuwe vraag, maar eerder een thema waarop ik al enkele keren ben teruggekomen. Een goed uitgebouwde en omkaderde stage geeft aan studenten uit de lerarenopleiding de mogelijkheid om de noodzakelijke competenties te verwerven voor een job die zeer divers is. Uit verschillende studies die ook in de commissie Onderwijs meermaals werden besproken, blijkt echter dat er nog werkpunten zijn bij de organisatie van een stage voor kandidaat-leerkrachten. In juli 2013 stelde de Commissie Beleidsevaluatie Lerarenopleidingen in een rapport nog vast dat er in sommige regio's een tekort is aan stageplaatsen, dat de inhoudelijke invulling van een stage vaak niet optimaal is en dat de samenwerking tussen de lerarenopleidingen en scholen vaak nog stroef verloopt.

Ook uit het rapport van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) bleek dat de stages nog voor verbetering vatbaar zijn. Zij lieten vier commissies van nationale en internationale experts de kwaliteit van de Vlaamse lerarenopleiding beoordelen. In hun rapport kwamen zij tot de conclusie dat veel essentiële aspecten van het lerarenberoep onvoldoende aan bod komen tijdens de opleiding en dan vooral tijdens de stages, zoals communicatie met de ouders en het bijwonen van een klassenraad. Er blijft dus nog altijd een sterke kloof tussen opleiding en praktijk.

In eerdere vragen om uitleg gaf u uw visie op deze voorstellen en stelde u eveneens enkele initiatieven voor om de stages voor student-leerkrachten op te waarderen. Zo gaf u aan dat u een overleg zou opstarten om tot een werkbaar model van samenwerking te komen tussen lerarenopleidingen en scholen. In uw beleidsbrief Onderwijs 2015-2016 vermeldt u bovendien dat u een subsidie hebt toegekend aan de twee grote aanbieders van een stageregistratiesysteem, met name Mentorant en Stageaanvraag.be en dat u wenst te evolueren naar één Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem.

Ik heb de volgende vragen: kunt u een stand van zaken geven over het overleg dat u hebt opgestart om tot een betere samenwerking te komen tussen stagescholen en lerarenopleidingen? Welke resultaten hebt u al kunnen bereiken? Wat is uw visie bij de oprichting van één Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem? Hoe zult u hierbij te werk gaan? Op welke manier zullen de verschillende lerarenopleidingen en stagescholen betrokken worden in dit project? Welke andere initiatieven plant u eventueel nog om tot beter uitgebouwde stages te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Onderwijzen is een contactberoep. Binnen de lerarenopleidingen neemt de stage dan ook terecht een belangrijke plaats in. In de stage komen de lerarenopleiding en het werkveld samen. De organisatie daarvan is dan ook een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de lerarenopleidingen en het werkveld.

Twee pijnpunten werden in het verleden aangehaald door opleidingen en scholen met betrekking tot de stage: ten eerste, de afstemming tussen vraag en aanbod qua stageplaatsen, ten tweede, de administratieve lasten bij het zoeken naar een stageplaats, het aanvragen en registreren, de opvolging en de evaluatie van de student.

Al vele jaren wordt de vraag gesteld naar een Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem om tegemoet te komen aan deze pijnpunten. Zoals u weet, bestaan er momenteel in Vlaanderen twee grote stageregistratiesystemen die vraag en aanbod van stages samen brengen: Mentorant, actief in het secundair onderwijs in de stad Antwerpen voor alle netten, en Stageaanvraag.be, actief in Oost- en West-Vlaanderen voor het gesubsidieerd vrij secundair onderwijs. Met het oog op de uitbouw van een net- en niveau-overschrijdend Vlaanderenbreed systeem heb ik op 2 juli 2015 aan elk van hen, dus zowel aan Mentorant als aan Stageaanvraag.be, een subsidie van 35.000 euro toegekend. Die subsidie heeft betrekking op de periode van 1 september 2015 tot en met 31 augustus 2016 en heeft een dubbel doel: ten eerste, het op korte termijn in stand houden en waar nodig uitbreiden van de werking van de bestaande stageregistratiesystemen; ten tweede, samen werken aan de ontwikkeling van een Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem dat de bestaande systemen op termijn zal vervangen.

Op 1 december 2015 dienden Mentorant en Stageaanvraag.be conform de bepalingen van het ministerieel besluit samen een tussentijds verslag in. Het tussentijds verslag bevat een stappenplan, inclusief de timing en kostenraming voor de ontwikkeling van een Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem.

Wat hebben ze nu al gerealiseerd? De doelstellingen en randvoorwaarden werden uitgeklaard. Er is een werkgroep samengesteld. Er is een voorstel van gezamenlijk te gebruiken terminologie en een voorstel van gebruikersovereenkomst opgesteld. De bouwstenen zijn opgelijst. De procedure die moet doorlopen worden ligt vast. Er zijn communicatielijnen en rechtenprofielen uitgewerkt. Er is een planning en een begroting. De systemen die al bestaan, zijn ondertussen uiteraard wel operationeel gebleven.

Onze administratie is dit alles aan het analyseren. Dan kunnen we kijken op welke manier we verder kunnen werken.

Sowieso is het de bedoeling dat alle eindgebruikers op goede wijze betrokken worden bij de ontwikkeling van het systeem. We willen immers geen systeem ontwikkelen waar de mensen niet achter staan. Dat zou een beetje spijtig zijn. Ik hoor uit contacten dat de vraag naar een Vlaanderenbreed systeem nog altijd bestaat. Ik zal de ontwikkeling van dat systeem dus zeker niet staken. Ik ben mij er wel van bewust dat zo'n centrale databank niet alle problemen zal oplossen. Ik denk wel dat vraag en oplossing zo goed mogelijk op elkaar moeten worden afgestemd. Het kan wel een deel van de oplossing zijn, maar het ontslaat de scholen en opleidingen uiteraard niet van hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het organiseren van de stages. Een hogeschool die goede contacten heeft met de scholen zal immers sowieso minder problemen hebben om alles goed uit te bouwen. Naast het Vlaanderenbreed systeem, waar ik achter sta en dat ik goed vind, zal het altijd nog inspanningen vragen van scholen en hogescholen om in elkaar te investeren. Ook scholen zouden zeker enthousiast moeten zijn om stagiaires op te nemen, omdat zij natuurlijk de werkkrachten van morgen zijn. We zien ook dat wie stage gedaan heeft in een school, ook daar een stukje de wortels vindt van zijn latere professionele engagement en passie.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Ik had het persbericht van 2 juli 2015 dat op de website staat, verkeerd begrepen. U zegt in uw antwoord dat ze allebei 35.000 euro hadden gekregen. Ik dacht dat ze die 70.000 euro maar gekregen zouden hebben als het plan klaar was, maar ze hebben het dus al gekregen.

In het persbericht staat inderdaad dat er een plan van aanpak moet zijn op 1 december 2015. Er zullen zeker al heel wat elementen gerealiseerd zijn, dat geeft u in uw antwoord zeer duidelijk aan. Ik denk dat een stuk van het probleem erin bestaat dat heel wat studenten die een lerarenopleiding volgen nog altijd sterk gefocust zijn op een stageplaats kort bij huis. Het is altijd de bedoeling geweest eerst te kijken naar de school van herkomst om daar een plaats te vinden, terwijl er Vlaanderenbreed een heel aantal scholen zijn, zeker in een grootstedelijke context, die smeken om stagiaires en die het veel moeilijker hebben om er te krijgen.

Minister, is dat iets dat we bij de bespreking van de lerarenloopbaan en -opleiding misschien ook als item kunnen meenemen? Dat zou een goede zaak zijn om een evenwichtige spreiding te krijgen.

Ik onthoud ook dat verder ingezet zal worden op dat ene systeem, waardoor de spreiding misschien iets gemakkelijker kan verlopen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Celis stelt hier een vraag over de kern van ons onderwijs, namelijk de opleiding van onze leerkrachten, maar ik stel vast dat alleen nog collega's Helsen, Krekels, Celis en ikzelf aanwezig zijn. Ik betreur dat en ik wil het ook met zoveel woorden zeggen, zodat het ook in het verslag wordt opgenomen.

Ik sluit nog even aan op de vraag van collega Celis. In het verleden werd ook al opgemerkt dat scholen minder stagiaires opnemen omdat ze eigenlijk niet tevreden zijn over de prestaties van die student-stagiaires. Ook dat element moet in de discussie worden meegenomen, mevrouw Celis vraagt dat overigens ook.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, in de overeenkomst staat ze 45 procent krijgen bij de start, 45 procent na de indiening van het tussentijds verslag en 10 procent op het einde. Misschien was dat onvolledig in het antwoord op de schriftelijke vraag.

Ik vind het geen goed idee om quota op te leggen aan scholen, maar ik ben wel bereid daarover te discussiëren. Ik hoor dat sommige hogescholen inderdaad moeilijk scholen vinden die stagiaires willen opnemen. Ik vind dat vreemd, want de stagiaires zijn de werkkrachten van morgen, dat heb ik zonet ook gezegd. Ik vind dat elke school ook een inspanning moet leveren om stagiaires op te nemen. Ik zou het heel spijtig vinden dat we het zouden verplichten, omdat het eigenlijk deel uitmaakt van het engagement dat scholen zouden moeten hebben. Goede contacten tussen hogescholen en scholen zijn daarvoor cruciaal. In de tijd van mijn ouders bestond de normaalschool nog. Torhout heeft een lagere oefenschool en daar was men er vroeger trots op dat ze vaak stagiaires kreeg. Het is vreemd dat dit nu wat moeilijker loopt. We werken aan de centrale databank, maar ze zal uiteraard niet alles oplossen.

Collega Daniëls, ik vind het ook heel spijtig dat we hier met zo weinig zijn. Ik be- steed elke week veel aandacht aan de vragen en ik doe inspanningen om elke vraag met het grootste respect te behandelen en te beantwoorden. Er volgt straks nog een relevante vraag. Ik zou het jammer vinden dat we onze agenda zouden moeten uitstellen omdat er niemand meer aanwezig is. Ik deel dus uw bezorgdheid, maar ik kan het alleen maar vaststellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opleiding en expertise van leerkrachten in het buitengewoon onderwijs – 1243 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Koen Daniëls

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik zal de inleiding kort houden. Op basis van een aantal cijfergegevens dacht ik dat het interessant zou zijn om even van gedachten te wisselen over professionalisering en expertise die al dan niet aanwezig moet zijn, en welke expertise we verwachten op welke plaats. Het zijn de cijfers met betrekking tot de professionalisering in het bijzonder onderwijs en in het gewoon onderwijs die een aantal vragen opriepen.

Ik stel vast dat in de aanwervingsvoorwaarden voor het buitengewoon onderwijs niet vooropgesteld wordt dat de leerkrachten een bijkomende opleiding moeten hebben gevolgd. Er worden zeer interessante banaba's buitengewoon onderwijs ingericht, alsook een banaba zorgverbreding en remediërend leren. Er zijn uiteraard nog andere opleidingen, maar dit zijn toch twee heel interessante opleidingen die ervoor zorgen dat leerkrachten goed voorbereid zijn op een functie in het buitengewoon onderwijs. Als we dan zien hoeveel leerkrachten deze opleiding gevolgd hebben, stellen we een cijfer vast waarbij ik toch een aantal vragen heb.

In het buitengewoon basisonderwijs heeft 52 procent een bijkomende opleiding gevolgd na een bacheloropleiding. Als we kijken naar het secundair buitengewoon onderwijs dan gaat het over 29 procent van de leerkrachten die een bijkomende opleiding gevolgd heeft om in het buitengewoon onderwijs aan de slag te gaan.

Als we dan gaan kijken naar het gewoon onderwijs, krijgen we nog totaal andere cijfers te zien. Dan stellen we vast dat in het kleuteronderwijs bijna 3 procent een

bijkomende opleiding gevolgd heeft, en in het lager onderwijs 3,7 procent. Als we kijken naar het secundair onderwijs, dan heeft 0,42 procent van de leerkrachten een bijkomende opleiding gevolgd.

We verwachten dat dankzij het M-decreet de inclusie in ons onderwijs zo veel mogelijk wordt georganiseerd en leerlingen met beperkingen kansen in het gewoon onderwijs krijgen.

In de vorige legislatuur was tijdens de behandeling van het M-decreet veel ongerustheid in het onderwijsveld. De leerkrachten stelden dat ze daartoe niet zijn opgeleid en dat het niet haalbaar is. Wanneer we naar de concrete cijfers kijken, stel ik me inderdaad vragen. Was hun verzet tegen het M-decreet ingegeven door het feit dat ze vinden dat ze onvoldoende geschoold zijn? Een verklaring heb ik niet. We zijn ervan overtuigd dat het M-decreet goed is, maar het moet nu wel in de praktijk worden gebracht.

Ik vroeg ook de cijfers over de zorgcoördinatoren op. Een zorgcoördinator heeft een andere opdracht dan een leerkracht. Bijna 14 procent van de zorgcoördinatoren in het lager onderwijs heeft een bijkomende opleiding gevolgd. Zorgcoördinatoren en leerkrachten in het buitengewoon onderwijs hebben niet altijd veel ervaring.

Ik heb dus een reeks vragen over de problemen die zich stellen en hoe daaraan kan worden geredigeerd. In het M-decreet staat dat het buitengewoon onderwijs moet evolueren naar echte expertisecentra ter ondersteuning van leerkrachten in het gewoon onderwijs. Welke specifieke competenties hebben leerkrachten in het buitengewoon onderwijs nodig om hun opdracht – het ondersteunen van leerkrachten in het gewoon onderwijs – op een goede manier te kunnen invullen? Mevrouw Krekels had het er vorige week over. Wel, ik heb het over leerkrachten die les geven aan kinderen met bijzondere noden, niet over therapeuten.

Beschikken scholen vandaag over de goede instrumenten om deze competenties te meten? Ik weet dat niet. Zijn er professionaliseringstrajecten uitgerold en worden ze reeds aangeboden, zodat leerkrachten van het buitengewoon onderwijs zich kunnen voorbereiden op het ondersteunen van leerkrachten in het gewoon onderwijs?

Welke bijkomende expertise moeten leerkrachten in het gewoon onderwijs hebben om leerlingen met bijzondere noden op te vangen en op welke manier wordt dit meegenomen in de hervorming van de lerarenopleiding en in de nascholings-trajecten? Het aantal leerkrachten dat aan die trajecten deelneemt, is een mooi cijfer, maar het blijft al bij al beperkt.

Welke bijzondere competenties hebben zorgcoördinatoren nodig om hun opdracht met de nodige expertise in te vullen? Beschikken scholen over de juiste instrumenten om deze competenties te meten en om te bepalen wie de juiste persoon is om als zorgcoördinator aan de slag te gaan? Blijkt uit de doorlichtingen van scholen dat leerkrachten voldoende kansen krijgen om zich te vormen? Leerlingen met bijzondere noden goed begeleiden vereist meer dan eens een studiedag volgen. Is er binnen scholen een sterk uitgebouwd professionaliseringsbeleid? Oordeelt u, rekening houdend met de cijfers, dat verdere professionalisering van leerkrachten meer moet worden gestimuleerd? Zo ja, op welke manier wilt u dit realiseren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Helsen, u had al een uitgebreide vraagstelling en u hebt die bij dezen nog wat uitgebreid. Ik zal naar godsvrucht en vermogen proberen te antwoorden.

Met de waarborgregeling die in het M-decreet is opgenomen, reiken we het onderwijsveld een instrument aan om de samenwerking tussen gewoon en buitengewoon

onderwijs te versterken. Hierin liggen toekomstmogelijkheden voor scholen buitengewoon onderwijs om hun ondersteunende opdracht uit te bouwen en samen met het gewoon onderwijs aan expertisedeling en -ontwikkeling te doen. Dat moet leiden tot een versterking van het pedagogisch-didactisch handelen van lerarenteams in het gewoon onderwijs. Op dit ogenblik loopt de prewaarborgregeling in het basisonderwijs, maar nog niet op het niveau van het secundair onderwijs.

De vaststelling dat de personeelsleden van gewoon en buitengewoon onderwijs over dezelfde bekwaamheidsbewijzen beschikken, hoeft geen rem te zetten op die vernieuwing. Het bekwaamheidsbewijs bepaalt gedeeltelijk de deskundigheid van een personeelslid. De multidisciplinaire context van het buitengewoon onderwijs, de praktijkervaring die leerkrachten op de werkvloer opdoen en de vele formele en informele professionaliseringsactiviteiten hebben ook een grote impact op hun expertise.

De recente cijfers uit uw schriftelijke vraag van 21 januari tonen aan dat meer dan 50 procent van de personeelsleden in het buitengewoon basisonderwijs en bijna 30 procent in buitengewoon secundair onderwijs over een bijkomende bachelor na bachelor in het buitengewoon onderwijs of zorgverbreding en remediërend leren beschikt. Dat is, in vergelijking met gemiddeld 3 procent in het gewoon basisonderwijs en 0,5 procent in het gewoon secundair onderwijs, zeer hoog. Op basis hiervan kun je zeker zeggen dat de nodige specifieke expertise in het buitengewoon onderwijs aanwezig is.

Wat zijn de verschillen? Welke competenties zijn nodig? De evaluatie van de prewaarborgregeling zal uitdrukkelijk aandacht besteden aan het profiel van de personeelsleden die betrokken zijn bij die prewaarborgregeling. Daarnaast zullen we ook de personeelsleden van het gewoon en buitengewoon onderwijs bevragen. Voor de personeelsleden van het gewoon onderwijs zal onder andere worden nagegaan in welke mate ze handelingsbekwamer geworden zijn om onderwijs te geven aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, welke behoeften ze hadden, welke beantwoord werden en welke nog blijven bestaan.

Van de personeelsleden – leraren en paramedici – van het buitengewoon onderwijs willen we onder andere te weten komen of ze zich kunnen vinden in de ondersteunende rol, of ze over de nodige competenties beschikken en welke nog verder moeten worden ontwikkeld. Het gaat dan hoofdzakelijk over de competenties die nodig zijn om een ondersteunende rol op te nemen in het gewoon onderwijs en niet zozeer over de competenties die ze in de toekomst zullen nodig hebben om als leraar te functioneren in een school voor buitengewoon onderwijs. Het is opportuun om via monitoring en evaluatie wijzigingen in dat verband op te volgen.

In de publicaties 'Vorming van de basiscompetenties in de initiële lerarenopleiding voor het functioneren in een inclusieve setting via actieonderzoek' en het competentieprofiel van de inclusieve leraar van 2012 gaat men in op de vraag welke competenties leraren in het gewoon onderwijs nodig hebben. Ik som er een aantal op: differentiatie op het vlak van curriculum; dieper overleg met ouders en leerlingen; samenwerking onder coördinatie met externen en collega's binnen de klasruimte; waarderen van diversiteit bij leerlingen en ten slotte, ondersteunen van alle leerlingen: leraren hebben hoge verwachtingen ten aanzien van de prestaties van alle leerlingen.

Er is ook een SNPB-project (Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten) 'Competentieontwikkeling in het kader van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften'. Daarin werden er een aantal conclusies getrokken met betrekking tot de competentieontwikkeling van leraren in de aanloop naar het M-decreet. *(Minister Hilde Crevits verlaat even de vergaderzaal)*

Voorzitter, collega's, mijn excuses voor de onderbreking. Ik ga verder met mijn antwoord.

Zoals ik al zei, is er ook een SNPB-project dat dateert van 2012. Daarin werden er een aantal conclusies getrokken met betrekking tot de competentieontwikkeling van leraren in aanloop naar het M-decreet. De competenties uit dat onderzoek sluiten nauw aan bij de basiscompetenties van de leraar die door het parlement zijn vastgelegd. Het is de bedoeling dat alle lerarenopleidingen hun studenten opleiden naar deze basiscompetenties.

Ik heb vastgesteld dat kandidaat-leraren die nu afstuderen vaak zeggen dat ze nog niet veel expertise hebben rond dat M-decreet. Als je de timing bekijkt, is het logisch dat dat gedurende een paar jaar zo zal zijn. Het is vastgelegd in 2012. Daarna komt de driejarige cyclus. Die competenties liggen redelijk vast. Ze moeten uiteraard worden opgenomen in het curriculum dat studenten volgen tijdens de lerarenopleiding.

De punten die in deze onderzoeken staan, zijn vandaag actueler dan ooit. We moeten niet zoeken naar een aanpassing. De basiscompetenties en het beroepsprofiel zijn op een voldoende hoog niveau en blijven in het kader van de lerarenopleiding in de toekomst van belang. Binnen dit kader kunnen de lerarenopleidingen en het afnemend veld met elkaar in dialoog gaan over de correcte invulling en interpretatie van het beroepsprofiel en de basiscompetenties.

Wel is duidelijkheid nodig over welke competenties tot op welk beheersingsniveau op welk moment bereikt moeten worden. Dit werd ook al geconcludeerd in het eindrapport van de beleidsgroepen lerarenopleiding in 2014. Binnen de basiscompetenties moeten de startcompetenties benoemd worden die verworven moeten zijn na het behalen van het diploma van leraar. De mogelijkheden van een lerarenopleiding zijn niet onbeperkt. In een opleiding met een vastgesteld aantal studiepunten moet aan veel zaken gewerkt worden. De opleiding, de aanvangsbegeleiding en de verdere professionalisering tijdens de uitoefening van het beroep vormen samen een professioneel continuüm.

Ik neem dit punt op in de conceptnota over de toekomst van de lerarenopleiding die nu opgemaakt wordt op basis van het werk van de taskforce.

De overheid heeft geen competentieprofiel van de zorgcoördinator vastgelegd. De omzendbrief over de scholengemeenschappen bevat wel een bijlage 3 waarin de opdrachten van een zorgcoördinator zijn opgenomen. U kunt die bijlage lezen. Daarin is sprake van het begeleiden van leerlingen, coachen en ondersteunen van het handelen van leerkrachten en de coördinatie van zorginitiatieven. Het behoort tot het autonome personeelsbeleid van de school om personeelsleden aan te stellen die over de nodige expertise beschikken.

Elke school beschikt over de autonomie om een professionaliseringsbeleid te voeren. We ondersteunen scholen waar mogelijk. Ten eerste zijn er de ongeveer 12,5 miljoen euro nascholingsmiddelen die scholen op basis van de eigen noden en prioriteiten kunnen aanwenden. Ten tweede stelt de overheid 28 miljoen euro ter beschikking aan de pedagogische begeleidingsdiensten. De overheid voorziet ten derde ook in 577.000 euro voor prioritaire nascholingsprojecten zodat scholen tijdens het schooljaar 2015-2016 of 2016-2017 nascholingstrajecten gedurende een schooljaar kunnen volgen. Ten vierde zijn er via de prewaarborgregeling 180 leraren uit het buitengewoon onderwijs actief om leerkrachten uit het gewoon onderwijs te ondersteunen via co-teaching in de klas. Ook kinderen hebben daar rechtstreeks goede effecten van. Ten slotte sensibiliseren we om voor gelijk welk thema altijd in te zetten op informele vormen van professionalisering zoals het opzetten van een netwerk, co-teaching, goede vakwerkgroepen, collegiale visitaties enzovoort.

Voor de vereniging Ouders voor Inclusie is het niet zozeer een kwestie van nascholing, maar wel van mentaliteit. Het is van belang dat leerkrachten de juiste bril opzetten en elk kind bekijken als een uniek kind.

Deskundigheidsbevordering wordt door de inspectie net als de andere onderwijsprocessen beoordeeld. Daar zitten vier kwaliteitsaspecten in: doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid en ontwikkeling. Bij ondersteuning wordt het culturele aspect ook bevraagd zoals gerichtheid op mensen en waarden.

Wat kunnen we leren uit de Onderwijsspiegel 2015? In het basisonderwijs komt vooral de ondersteuning sterk tot uiting. In 72 procent van de onderzoeken blijkt dat scholen belang hechten aan de ondersteuning om voor de deskundigheidsbevordering doelen te realiseren.

In het buitengewoon basisonderwijs zijn de resultaten zeer wisselend. De helft van de onderzochte scholen geeft het bevorderen van de eigen deskundigheid vorm en inhoud vanuit een duidelijke visie. Deze scholen stimuleren hun teamleden om zich blijvend te ontwikkelen. Ze voorzien hierbij in de noodzakelijke structurele ondersteuning. Aansluitend nemen deze scholen het initiatief om via zelfreflectie de effecten van het gevoerde professionaliserings-beleid na te gaan. Bij de andere helft van de onderzochte scholen is deze systematiek merkbaar minder aanwezig. Voor het secundair onderwijs staat het professionaliseringsbeleid verhoudingsgewijs minder in de focus en worden er geen expliciete conclusies geformuleerd.

Bij onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen in het secundair onderwijs concludeert de inspectie onder andere in de Onderwijsspiegel 2014 en 2015 dat de vakgroepwerking te weinig benut wordt als instrument voor de bevordering van de interne deskundigheid. Hier moet nog wat aandacht aan worden besteed.

Het delen van goede praktijk en samenwerking tussen leraren zijn hefbomen waarvan de inspectie merkt dat ze de kwaliteit in sterke mate beïnvloeden.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, dat zijn heel wat antwoorden op de verschillende vragen die ik heb gesteld. Een aantal zaken is duidelijk, een aantal nog niet. U zegt dat er op dit moment werk wordt gemaakt van een profiel maar het is er nog niet. Ik stel me dan ook de vraag op welke basis mensen in dienst zijn genomen.

Ik vind dat toch wel interessant. We zeggen immers dat het buitengewoon onderwijs naar expertisecentra moet evolueren. Ik vraag me dan nog altijd af wat nu die bijzondere expertise is. Wat doen zij anders bij het onderwijzen van kinderen in vergelijking met leerkrachten in het gewoon onderwijs? Hoe meer ik daar vragen over stel en hoe meer ik vandaag de handelingsplannen van de CLB's lees, hoe onduidelijker dat voor mij wordt. Het gaat dan echt over het onderwijs, niet over therapie, niet over kinesithérapie, niet over logopedie. Het gaat echt over de vraag hoe men een aantal dingen aanleert aan kinderen. Daarom is het dus interessant om dat toch zeer goed in kaart te brengen, om daar een beter zicht op te krijgen. Als we straks immers die waarborgregeling gaan uitwerken en het gaat niet om bijzondere expertise die aanwezig moet zijn, maar gewoon om een andere setting, waardoor leerkrachten op eenzelfde manier aan de slag kunnen gaan, maar met minder kinderen, zodat er meer aandacht aan kan worden geschonken, dan is het wel interessant om te weten dat daar het verschil zit. Als we straks gaan nadenken over gon (geïntegreerd onderwijs) en ion (inclusief onderwijs) en over het uitwerken van die waarborgregeling, dan is dat belangrijke informatie. Als er voor de rest geen bijzondere onderwijsexpertise is, dan is het cruciaal om dat te weten.

U zegt dat de mensen van die vereniging zeggen dat het niet zozeer gaat over nascholing, maar over een mentaliteit, over anders kijken naar kinderen. Als dat klopt, dan is het natuurlijk ook belangrijk om dat zeer sterk op te nemen in de inhoud van de vorming van leerkrachten. Als daar momenteel nog een knelpunt zit, als er vooral aan die mentaliteit moet worden gewerkt, dan is het goed dat dat een heel belangrijk onderdeel is van de navorming. Ik heb de projecttitels meegekregen in het antwoord op mijn schriftelijke vraag, en het is voor mij niet duidelijk of dat nu ook al is opgenomen in die nascholing of niet. Als het klopt dat de bijkomende competenties, boven op de startcompetenties van leerkrachten, zeer minimaal zijn, dan is het goed om ook in de lerarenopleiding vooral te werken aan die juiste mentaliteit die leerkrachten moeten hebben om op de juiste manier te kijken naar kinderen. Het is vooral belangrijk om daar een goed zicht op te krijgen, om echt te weten wat er nu nodig is. Als straks de vraag wordt gesteld welke leerlingen nood hebben aan buitengewoon onderwijs, dan gaat het echt wel over leerlingen die een zeer bijzondere context nodig hebben. Ik vind het interessant om daar toch wel een beter zicht op te krijgen, met de wijzigingen die we nu meemaken.

U stelt dat het belangrijk is dat de startcompetenties van leerkrachten duidelijk in kaart worden gebracht. Vanaf het ogenblik dat ze aan de slag zijn, is het dan aan de scholen om die verdere professionalisering te realiseren. We hebben echter heel wat materiaal dat erop wijst dat die professionalisering toch wel in zeer beperkte mate aanwezig is. Ook de audit op de CLB's heeft nog eens zeer duidelijk in kaart gebracht dat er heel weinig nascholing wordt gevolgd, maar dat ook bijvoorbeeld vormen van supervisie, intervisie en leren van mekaar binnen het onderwijs niet zo sterk zijn uitgebouwd. Als men zegt dat dat wel spontaan gebeurt, dan is het goed om te bekijken of dat wel klopt, want die verdere professionalisering lijkt me echt wel nodig.

U stelt dat de scholen vrij zijn om hun eigen personeelsbeleid te voeren. Mij is het ook niet duidelijk of ze echt een sterk personeelsbeleid voeren. Ik weet niet of u er een zicht op hebt of daar bij het aanwerven van leerkrachten bepaalde instrumenten voor worden aangewend, instrumenten die ter beschikking worden gesteld van scholen om dat te doen. Op basis van de informatie die ik zelf heb, zijn dat scholen die die instrumenten niet ter beschikking hebben. Als mensen echter moeten beschikken over bepaalde competenties, dan is het goed dat die ook worden gemeten. Ook voor de zorgcoördinatoren zijn er in het algemeen competenties op papier gezet, maar de vraag is op welke manier wordt nagegaan of die daadwerkelijk aanwezig zijn. Als ze niet aanwezig zijn, wat perfect kan, op welke manier wordt er dan werk van gemaakt zodat die competenties zo snel mogelijk worden ontwikkeld?

Op basis van de verscheidene antwoorden lijkt dit me een heel belangrijk aandachtspunt voor de volgende jaren. Het is zeker en vast van belang om dit mee te nemen in het dossier van de lerarenopleiding, maar het is natuurlijk ook van groot belang om, wanneer u werk maakt van het loopbaanpact, om te bekijken welke plaats de professionalisering van leerkrachten moet krijgen in ons onderwijs, om ervoor te zorgen dat ter zake in de toekomst op een heel professionele manier een beleid kan worden gevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, dit is een heel belangrijke vraag. Mevrouw Helsen, uit uw vraagstelling begreep ik dat u een grote bezorgdheid hebt als het gaat om de verantwoordelijkheid die leerkrachten nu moeten nemen, zeker in het kader van het M-decreet, met de professionaliteit die daartegenover staat. Ik wil toch benadrukken dat leerkrachten in de eerste plaats natuurlijk opgeleid zijn om leerkracht te zijn, en niet zozeer experts in leer-, gedrags- en ontwikkelingsstoornissen.

Ik kan een klein beetje uit ervaring spreken. Toen ik als zorgleerkracht begon, als logopediste, en zorgcoördinator werd, dacht ik dat ik toch wat kaas gegeten had van leerstoornissen en dat dat prima zou lukken. Ik volgde intussen de opleiding van basisonderwijs, om mij ook van pedagogische kwaliteiten te kunnen voorzien. Na een jaar vroeg ik me af waarom ik geen psychologie was gaan studeren, want ik werd geconfronteerd met allerlei sociale en emotionele problematieken, waaronder pesten en omgaan met kinderen die anders zijn in de klas enzovoort. Je zit dus altijd wel op je honger met betrekking tot een bepaalde kennis, en het is onmogelijk om je als leerkracht en als zorgcoördinator al die kennis en wijsheid eigen te maken. Dat is geen optie. Je moet er natuurlijk naar streven, maar het is geen optie om in alles expert te zijn.

Wat in het kader van het M-decreet heel belangrijk is voor onze leerkrachten, is het klasmanagement. Ik vind dat bijna nog belangrijker dan alle kennis van al die stoornissen. Hoe ga ik om met die diversiteit in mijn klas? Dat klasmanagement is zeker een element om mee te nemen in de lerarenopleiding. Daar wordt nog te weinig aandacht aan besteed. Ook in de bijscholingen kiezen te weinig leerkrachten ervoor om daar meer op in te gaan. Hoe organiseer ik mijn klas in functie van mijn diverse leerlingen? Hoe ga ik om met die diversiteit? Hoe ga ik op een functionele manier werken om daar voor iedereen leerwinst uit te creëren? Hoe houd ik orde en overzicht in al die diversiteit? Dat is allemaal klas-management. Dat is heel belangrijk in dat M-decreet. Het succes van het M-decreet zal voor een stuk gepaard gaan met de manier waarop onze leerkrachten in staat zullen zijn om om te gaan met die diversiteit. Een basiskennis van verschillende leer-, gedrags- en ontwikkelingsstoornissen is daarbij belangrijk, om ze te kunnen herkennen en om er op een min of meer juiste manier mee te kunnen omgaan.

Dat brengt mij bij het tweede luik, namelijk de ervaring. We merken bij de nu lopende prewaarborgregeling heel sterk hoe belangrijk de ervaring is en hoe belangrijk het is dat mensen vanuit hun ervaring kunnen inspelen op de zorgnoden van een school. Ik heb een aantal scholen bezocht, en er zijn er een aantal die heel projectmatig te werk gaan en hun prewaarborgers uitsturen op basis van de zorgvraag die de school stelt, zodat ze echt als ervaringsdeskundige kunnen optreden en ook in die zin kunnen functioneren. Dat is heel belangrijk. Daarin zal ook de kracht zitten in de toekomst. Als we mensen zullen hebben die in die waarborgregeling zullen functioneren, zullen we ook mensen krijgen die zich meer kunnen concentreren op één of twee bepaalde dingen, omdat ze niet meer de hoeveelheid van de klas hebben, en zo een bepaalde deskundigheid naar die scholen kunnen brengen. Ik denk dat dat een heel belangrijk gegeven is, dat zal bijdragen tot het succes van het M-decreet.

Minister, we hebben een tijdje geleden nog gediscussieerd over de prewaarborg en de waarborg. Mijn bezorgdheid was in welke mate we dat kunnen garanderen voor de toekomst. U hebt mij toen gerustgesteld, maar hebt nog niet definitief gezegd of die prewaarborgregeling gehandhaafd blijft. Zal die verlengd worden of zal die toch omgezet worden naar de waarborgregeling?

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik wil nog even aansluiten bij wat collega Krekels zei en wat ook uit de vraag van collega Helsen komt, namelijk de vraag tot hoe ver onze leerkrachten in het gewone onderwijs alles kunnen dragen en alles wat op hen afkomt, het hoofd bieden. Dat is een onderliggende vraag. Moeten we die leerkrachten aparte opleidingen geven? Moeten we die leerkrachten bijstaan met mensen? Moeten we in de basisopleiding dingen veranderen? Moeten we aparte leerkrachten erbij brengen? Dat zijn allemaal openstaande vragen.

En dan komen we bij de grond van het M-decreet terecht. Kinderen die een verslag hebben voor buitengewoon onderwijs, maar mits de nodige aanpassingen, die desgevallend haalbaar zijn, in het gewone onderwijs kunnen zitten:

daar zit een belangrijke knoop en een belangrijke vraag, ook voor het gewone onderwijs én het buitengewoon onderwijs. Dat wou ik toch nog even onder de aandacht brengen. We hebben nog altijd het buitengewoon onderwijs, dat door de jaren heen zijn expertise heeft opgebouwd, met zijn leerkrachten en paramedische beroepen die hun expertise hebben opgebouwd. Dat mogen we niet veronachtzamen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik deel de bezorgdheid rond de expertise en heel veel van de opmerkingen die hier gemaakt zijn.

Ik ben niet van plan om een aparte functiebeschrijving te maken. De bekwaamheidsbewijzen liggen ook vast. Elke leraar moet de basis krijgen in de opleiding. Dat is zo bepaald. Het is ook een evidentie dat het zo is. 50 procent in het buitengewoon onderwijs volgt een banaba. Ik vind dat goed. Ik vind het niet noodzakelijk dat dat 100 procent wordt. Ik vind het goed dat je een brede opleiding krijgt.

Ik vind ook dat niet alle kennis in één leerkracht moet zitten, maar dat je echt in teams kunt werken. Je moet ervoor zorgen dat de expertise breed aanwezig is in de school. Daarvoor vind ik het echt wel van belang dat we vertrouwen hebben in het HR-beleid van scholen. Het kan zijn dat het hier en daar niet optimaal is, maar dan moeten we ons echt de vraag stellen wat de oplossing is, collega's. Moeten we dan de HR-competenties van scholen versterken? Of moeten we weer in extra's gaan voorzien in opleiding en voorwaarden opleggen?

Ik vind dat tweede een zeer spijtige zaak. Scholen en leerkrachten zullen in de toekomst sowieso veel meer in team moeten werken, maar ik vind dat ook goed. Als we trouwens de resultaten over de burn-outs jaar na jaar bekijken, zien we dat leerkrachten die alles helemaal alleen willen doen, een veel groter risico lopen op een burn-out dan wie zijn ervaringen kan delen en in team kan werken. Het is dus ook voor het welbevinden van de leerkrachten een zeer goede zaak.

Ik heb ook die parallel gemaakt in mijn antwoord dat het in het gewoon onderwijs van belang is dat je leert omgaan met diversiteit. De M-competenties horen daar deels bij. Ik erken dat er in een aantal gevallen extra expertise nodig is. Ik heb vijf zaken genoemd waar we volop mee aan het werken zijn en waar ik ook verder in wil investeren.

De opmerking en de vraag van collega Helsen zijn natuurlijk terecht. Het is van belang dat we investeren in expertise-opbouw. Maar om dan te zeggen – dat vraagt hier niemand denk ik – dat we hele nieuwe functiebeschrijvingen moeten creëren en niet verder moeten bouwen op wat nu bestaat, dat is voor mij een brug te ver.

Wat de prewaarborg betreft, mevrouw Krekels, monitoren wij wie er met welke competenties allemaal inzit. Uiteindelijk gaan we evolueren naar een waarborg, maar budgettair heeft dat geen effect. De basis van de prewaarborg blijft altijd bestaan, ook voor de toekomst. Wij hebben dat vastgeklikt, een jaar vroeger dan gepland. De sprong maken we de toekomstige jaren mee.

Hoe de definitieve regeling eruit zal zien, moet blijken uit wat we leren uit de prewaarborg. Ik kan u nog niet zeggen of die wordt verlengd en hoe lang die wordt verlengd, dat ligt nog niet vast. Maar het budgettair volume ligt uiteraard vast.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Ik wil eerst even reageren op de uiteenzetting van collega Krekels en op een elementje uit het antwoord van de minister. Collega Krekels, er is iets dat ik niet zo goed begrijp – dat kan aan mij liggen.

U zegt dat er in het buitengewoon onderwijs bepaalde types zijn en dat er kinderen met leerstoornissen zijn; als je daar les aan moet geven, is het niet mogelijk om alles te weten over leerstoornissen. In het buitengewoon onderwijs hebben we een type waar leerlingen met bijvoorbeeld gedragsstoornissen in terechtkomen. Als je dan als leerkracht alles moet weten over gedragsstoornissen, vindt u dat allemaal niet nodig. Daarom stel ik me de vraag: wat moet je dan wel speciaal kunnen en waarom hebben we dan die bijzondere types gecreëerd? Per type is goed geformuleerd met welke problematiek je in dat type terechtkunt. Ik vind het zeer erg nodig om meer zicht te krijgen op wat het nu betekent. U zegt dat je eigenlijk niet kunt verwachten dat die kennis aanwezig is, maar toch moeten we weten hoe we moeten inspelen op die bijzondere noden en beperkingen van die leerlingen. We stellen ook voorop dat het onderwijs moet evolueren naar expertisecentra.

Ik stel me daar vragen bij. Hoe zit het nu in elkaar? Is daar nu bijzondere expertise en waar zit die dan? U zegt dat dat niet het geval is. U zegt dat het vooral heel belangrijk is dat er voldoende ervaring aanwezig is, want het is de ervaring in het onderwijs die maakt dat je expertise hebt. Moeten we dat dan als voorwaarde stellen in de toekomst voor wie de stap wil zetten naar het buitengewoon onderwijs? Hier zitten toch tegenstrijdigheden in waarvan ik het belangrijk vind om er wat zicht op te krijgen.

Minister, u zegt dat expertisedeling heel belangrijk zal zijn in de toekomst. Dat klopt. Ik ben de laatste die zegt dat de overheid daar allerlei regeltjes moet rond formuleren. Wat ik steeds meer duidelijk zie, is dat scholen de ruimte moeten krijgen om een heel sterk hrm-beleid te voeren en om daar de juiste keuzes in te maken en de nodige professionaliteit in te ontwikkelen. Omdat er in het verleden altijd een hele strak kader is geweest vanuit de overheid, is er niet altijd heel veel ruimte geweest voor scholen om zich daarin te versterken. Ik denk dat de grote uitdaging voor de toekomst erin ligt om scholen veel beter dan vandaag ruimte te geven om een veel sterker personeelsbeleid te voeren om rond expertise-opbouw en rond professionalisering de juiste keuzes te kunnen maken. We gaan volgende week heel het rapport van de OESO bespreken waar dat ook in aan bod komt. Dat is wat we moeten doen. Maar we moeten dat effectief doen om te voorkomen dat er straks onvoldoende expertise aanwezig is om te kunnen doen wat we hier hebben goedgekeurd, bijvoorbeeld met het M-decreet.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voor de juistheid van het verslag wil ik nog even kort reageren, voorzitter. Ik had het wel over de leerkrachten van het gewoon onderwijs in het kader van het M-decreet. Dat is een heel belangrijke nuance. Een leerkracht in het gewoon onderwijs heeft natuurlijk wel de volledige, brede waaier aan kinderen in de klas.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mag ik nog even aanvullen? Ik vermoedde inderdaad dat er een spraakverwarring aan het ontstaan was. In mijn antwoord had ik het inderdaad ook over het gewoon onderwijs. Uiteraard willen we van het buitengewoon onderwijs expertisecentra maken. We zien dat 50 procent van de mensen in het buitengewoon onderwijs een bachelor-na-bachelor heeft gevolgd, maar in die teams werken ook mensen met andere profielen. Het buitengewoon onderwijs vraagt sowieso een hoge specialisatie. Die kan echter ook ten dienste van het gewoon onderwijs worden gesteld en dat zal in de toekomst ook gebeuren. Toen ik daarnet zei dat er meer in teams moet worden gewerkt, dan had ik het natuurlijk over het gewoon onderwijs.

Uw opmerking over het HR-beleid, mevrouw Helsen, is zeker correct, maar u weet ook welke spanning er bestaat. We moeten een leerkracht ook nog gewoon kunnen laten lesgeven. Scholen zullen daar een goede mix kunnen maken. Zelf ben ik zeker bereid om te kijken op welke manier we het HR-beleid kunnen versterken, maar wel in het huidig regelgevend kader. Binnen de mogelijkheden van vandaag scoren bepaalde scholen al zeer sterk en zijn ze HR-gericht zeer goed bezig. Het is dus mogelijk, maar de expertise is nog niet overal op hetzelfde niveau en daar moet aan gewerkt worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.